

Catch and Culture

ສະບັບພາສາລາວ No. 02; ມັງກອນ 2005

ວາລະສານ ການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ການພັດທະນາ ດ້ານການປະມົງ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ເລືອກເຟັ້ນມາຈາກສະບັບພາສາອັງກິດ Vol.10 No.1 ແລະ
Vol.10, No.2

ISSN 0859—290X ເມສາ 2004

ISSN 0859 - 290X ທັນວາ 2004

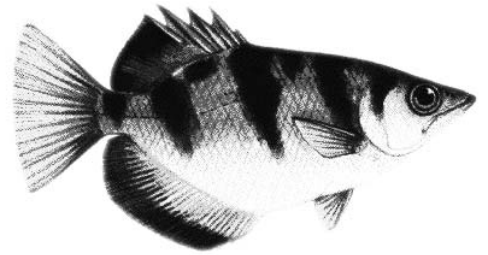
ຫົວເລື່ອງ.. . . .

- ຈົດໝາຍຈາກຫົວໜ້າກອງເລຂາຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງ
- ຜົນສະທ້ອນຂອງຄວາມແຫ້ງແລ້ງຕໍ່ການປະມົງ
- ແນວໂນ້ມຂອງການປະມົງທີ່ໃຊ້ໂຕ່ງໃນກຳປູເຈຍ
- ການເກັບຕົວຢ່າງລູກປາເບາະໃໝ່
- ຄວາມໝາຍ ແລະຄວາມສຳຄັນຂອງຄືປາ
- ຄະນະທີ່ປຶກສາດ້ານວິຊາການ (TAB) ໃນການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ
- ປາ ຫຼືວ່າ ພະຍານາກ
- ປາເປົ່າ
- ບົດບາດແມ່ຍິງລາວໃນວຽກງານການປະມົງ
- ຊ່ວງເວລາວິກິດໃນແມ່ນ້ຳສົງຄລາມມ ປະເທດໄທ.
- ການປ່ຽນແປງບຸກຄະລາກອນໃນວົງການປະມົງ MRC

ວາລະສານການປະມົງຂອງກອງເລຂາຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນທີ່ມີຊື່ວ່າ “Catch & Culture” ຊຶ່ງຈັດ
ພິມເປັນ ພາສາອັງກິດ 2 ຄັ້ງ ຕໍ່ປີ ແລະ ເປັນພາສາທ້ອງຖິ່ນ 1 ສະບັບ (ກຳປູເຈຍ, ລາວ, ໄທ ແລະຫວຽດນາມ)
ໂດຍ ກອງເລຂາ ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ ທີ່ ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ ສປປ ລາວ ແລະ ແຈກ
ຈ່າຍໄປໃຫ້ຜູ້ສົນໃຈທົ່ວໂລກ. ອີກທາງນຶ່ງ, ຜູ້ສົນໃຈສາມາດອ່ານ Catch & Culture ໄດ້ຈາກເວບໄຊ
www.mrcmekong.org, ຜູ້ທີ່ຢາກໄດ້ສະບັບຈິງ ສາມາດຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບ ສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຫລື ຫ້ອງສະມຸດຂອງ
ກອງເລຂາຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນຜ່ານທາງ email ໄດ້ທີ່ doc.center@mrcmekong.org

ທ່ານທີ່ຕ້ອງການປະກອບສ່ວນໃນ Catch & Culture ກະລຸນາສົ່ງມາໄດ້ ທີ່ MRCS@mrcmekong.org

© ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ

ກອງບັນນາທິການ

Dr. Chris Barlow, Fisheries Programme Manager
Dr. Nguyen Quoc An, Fisheries Programme Officer
Khamtanh Vatthanatham, Fisheries Programme Officer
Virginia Addison, MRC Secretariat Communication Office

ບັນນາທິການ: Peter Starr

ອອກແບບ ແລະ ຫນ້າປົກໂດຍ: Sawaddh So

ແປ ແລະຮຽບຮຽງພາສາລາວ ໂດຍ: ຄຳຕັນ ວັດທະນະທຳ

ຈົດໝາຍຈາກຫົວໜ້າກອງເລຂາແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ

ການປະມົງຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ປະຊາຊົນຜູ້ອາໄສຢູ່ບໍລິເວນອ່າງຈຳນວນຫລາຍສິບລ້ານຄົນ ທີ່ອາໄສປາເປັນແຫຼ່ງທາດໂປຣຕິນເປັນຫລັກ ແລະເປັນບ່ອນສ້າງລາຍໄດ້. ຄວາມຈິງແລ້ວໃນປັດຈຸບັນ ຜົນຜະລິດຂອງການປະມົງ (ສັດນ້ຳທັງໝົດ) ຈາກອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງແຕ່ລະປີປະເມີນໄດ້ປະມານ 3 ລ້ານ. ຊຶ່ງເປັນຊັບພະຍາກອນອັນມະຫາສານ ແລະມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ຊີວິດປະຊາຊົນ.

ແຕ່ຊັບພະຍາກອນການປະມົງດັ່ງກ່າວນີ້ກຳລັງມີການນາບຊູ່, ພວກເຮົາເຫັນຈາກການເຕັມຂຶ້ນຂອງປະຊາກອນໃນທົ່ວອ່າງ ໝາຍວ່າຈຳນວນຊາວປະມົງແມ່ນຈະເຕັມຂຶ້ນຕາມມາ ແລະເກີດມີການຫາປາທີ່ຜິດລະບຽບ ດັ່ງທີ່ກ່າວໄວ້ໃນ Catch & Culture ສະບັບນີ້. ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງແມ່ນຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງໃໝ່ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນການຫາປາທີ່ຜິດກົດລະບຽບ ແລະການຫາປາຫລາຍເກີນຄວນ. ຄວາມສ່ຽງໄພຈາກພາຍນອກເຊັ່ນການສູນເສຍແຫ່ງທີ່ອາໄສຂອງປາທີ່ນຳໃຊ້ໄປເຮັດແນວອື່ນ, ຄຸນນະພາບ ແລະ ບໍລິມາດນ້ຳປຸງໄປ ສິ່ງເຫລົ່ານີ້ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຄູ້ຄອງໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

ໃນຂະນະດຽວກັນ ມີຫລາຍໆພາກສ່ວນທີ່ມີຊື່ດ່ຽວຖືກຕ້ອງໃນການໃຊ້ນ້ຳໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຄຽງຄູ່ກັບຂະແໜງການປະມົງ, ຊຶ່ງມີ ຊົນລະປະທານ, ໄພຟ້ານ້ຳຕົກ, ການເດີນເຮືອ, ການຜະລິດນ້ຳປະປາເພື່ອບໍລິໂພກ ແລະ ຮັບໃຊ້ວຽກງານອຸດສາຫະກຳ. ເບິ່ງໃນເບື້ອງການປະມົງແລ້ວ ໜ້າທີ່ຂອງນັກຄູ້ຄອງການປະມົງຈະຕ້ອງອອກແຮງຕົມເພື່ອເຮັດໃຫ້ນັກວາງແຜນ ຫລືພັດທະນາຈາກຂະແໜງການອື່ນເອົາມາດຕະການກ່ຽວກັບການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສັດນ້ຳເຂົ້າໃນແຜນການກໍ່ສ້າງໂຄງການຂອງເຂົາເຈົ້າ ເພື່ອເຮັດແນວໃດທີ່ຈະຕ່າງຝ່າຍຕ່າງໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໃນການພັດທະນາຮ່ວມກັນ ແລະໄປດ້ວຍກັນໄດ້.

ຖ້າພວກເຮົາເບິ່ງ ເຖິງຄວາມທຸກຍາກຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງນີ້, ພວກເຮົາຄວນເບິ່ງຫລາຍໆທາງ ໃນການເຮັດແບບພໍດີພໍງາມ ແລະມີຄວາມຍືນຍົງ ໃນການນຳໃຊ້ນ້ຳໃນແມ່ນ້ຳຂອງ. ຂ້າພະເຈົ້າເບິ່ງ ບົດບາດຂອງMRC ແມ່ນເປັນອົງກອນອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການພັດທະນາ ແລະການທົດທຶນໃນທຸກໆຂະແໜງການທີ່ພົວເຖິງການໃຊ້ນ້ຳ ລວມທັງການປະມົງ.

ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫ່ງນີ້ ທີ່ເປັນໂຄງການໃຫຍ່ໆ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳສາກົນ ແມ່ນບໍ່ປັດສາຈາກຄວາມສ່ຽງ (ຜົນກະທົບ) ແລະຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໄດ້. ແຕ່ດ້ວຍແນວທາງການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະມີຄວາມສ້າງສັນ, ອີງໃສ່ການຮ່ວມມືກັນຢ່າງໃກ້ສິດ ລະຫວ່າງຂະແໜງການ ແລະລະຫວ່າງປະເທດ ພວກເຮົາສາມາດບັນລຸເຖິງການຍອມຮັບຂອງສັງຄົມ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມ ແຕ່ກໍ່ເປັນຄວາມທ້າທາຍຕໍ່ການປະມົງໃນອ່າງ. ການພັດທະນາທັງໝົດແມ່ນແນໃສ່ການຢູ່ດີ ກິນດີ ຂອງປະຊາຊົນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ໂດຍສະເພາະຜູ້ທີ່ທຸກຍາກ.

ດຣ. ໂອລິເວີ ໂກເຊລສ
ຫົວໜ້າ ກອງເລຂາ ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ

ຜົນສະທ້ອນຂອງໄພແຫ້ງແລ້ງຕໍ່ການປະມົງ

ໂດຍ: ທ່ານ Peter Star

ສືບເນື່ອງມາຈາກ ການຜິດປົກກະຕິຂອງປະລິມານຝົນຕົກໜ້ອຍໃນປີຜ່ານມາ, ລະດັບແມ່ນ້ຳຂອງໃນລະດູແລ້ງປີນີ້ແມ່ນຕ່ຳເປັນປະຫວັດການໃນຊ່ວງ 44 ປີຜ່ານມາ. ໃນປະເທດກຳປູເຈຍ, ຜົນຜະລິດຂອງປາແມ່ນຕົກຕ່ຳລົງປະມານເຄິ່ງນຶ່ງ, ໂດຍສະເພາະ ການຫາປາຢູ່ແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ (ການໃສ່ໂຕ່ງ) ຊຶ່ງເປັນປີທີ່ຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດເທົ່າທີ່ເຄີຍເປັນ. ລາຄາປາ ແມ່ນໄດ້ຢູ່ສູງຂຶ້ນຫລາຍ.

ນາງ ສຽງ ຄົມສິງ ໄດ້ລົງສູ່ເຮືອນແພຂອງລາວ ເພື່ອໄປຫາເດັກຊາວປະມົງທີ່ກຳລັງໄລ່ຕ້ອນປາບູ່, ປາບູ່ຖືວ່າເປັນປາທີ່ມີລາຄາແພງ ເປັນອາຫານຍອດນິຍົມຂອງຊາວອາຊີ ໂດຍສະເພາະໃນກຸ່ມຊາວຈີນ. ພໍ່ຄ້າຊາວກຳປູເຈຍ ຊຶ່ງນຳໜັກຢ່າງລະມັດລະວັງ, ເອົາເງິນມັດນຶ່ງຍັດໃສ່ມືຜູ້ຊາຍຄົນນຶ່ງ ແລ້ວກໍ່ເອົາປາໃສ່ກະຕຶງທີ່ຢູ່ໃນຫ້ອງນ້ອຍໆຂອງລາວ. ພາສາຂະແມ ເອີ້ນປາບູ່ວ່າ “ເຕຣ ດຳໄລ” ແລະພາສາຈີນເອີ້ນວ່າ “ຊັງເກ ຢູ”. ປາບູ່ເປັນໆຈະຖືກຂົນສົ່ງໄປພະນົມເປັນໂດຍທາງລົດ

ແລະສົ່ງອອກໄປຂາຍທີ່ຕະລາດຕ່າງປະເທດ ເຊັ່ນ ຮິງກົງ ແລະ ສິງຄະໂປເປັນຕົ້ນ. ນາງ ສຽງ ຄົມສິງ ໄດ້ສົມທົບລະດັບນ້ຳວ່າ ເປັນລະດັບທີ່ຕ່ຳທີ່ສຸດໃນຫລາຍສິບປີຜ່ານມາ ນັບແຕ່ລາວອາໄສຢູ່ບ້ານ ພູມກັນດານນີ້ມາ, ຢູ່ໃນເມືອງກຳປົງຊະນັງ ມີເຮືອນແພຫລາຍກວ່າ 100 ລຳ ຢູ່ລຽບຕາມແຄມຝັ່ງ, ກິດຈະກຳປະມົງແມ່ນຫລຸດລົງປະມານ 50 %. ຢູ່ທີ່ ຈະນິກ ຕຣູ, ຊຶ່ງມີເຮືອນແພຂອງຊາວປະມົງຢູ່ ປະມານ 1700 ລຳ ໃກ້ກັບທະເລສາບໃຫຍ່,

ພະນັກງານການປະມົງທ້ອງຖິ່ນກໍ່ໄດ້ບອກວ່າມີສະພາບເໝືອນກັນ, ໃນກາງເດືອນມີນາຜ່ານລະດັບນ້ຳລົງກ່ວາເຄິ່ງແມັດຕໍ່ກ່ວາທີ່ເຄີຍເປັນມາ, ຊາວປະມົງຜູ້ນຶ່ງທີ່ອາໄສຢູ່ທີ່ນັ້ນໄດ້ກ່າວວ່າ ປີນີ້ເປັນປີທີ່ແຫ້ງແລ້ງທີ່ສຸດ ຊຶ່ງລາວສາມາດຢ່າງຜ່ານໄປມາຫາກັນໄດ້. ໃນລະດູນ້ຳຫລາຍ ຈະມີກ ຕຽ ເປັນບ່ອນ ເຮືອຂອງຊາວປະມົງຫລາຍກ່ວາ 400 ລຳຊຶ່ງຈາກ 5 ແຂວງອ້ອມທະເລສາບມາຈອດຂຶ້ນຝັ່ງທຸກໆວັນ ເປັນເວລາ 2 ເດືອນ, ແຕ່ປີນີ້ແມ່ນຫລຸດລົງເກືອບ 50% ທຽບໃສ່ປີຜ່ານມາ ອີງຕາມການລາຍງານ ຂອງພະນັກງານປະມົງທ້ອງຖິ່ນ. ຝົນຕົກໃນທີ່ວ່າແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມໃນປີຜ່ານມານີ້ແມ່ນຂ້ອນຂ້າງນ້ອຍຜິດປົກກະຕິ, ລະດັບນ້ຳກໍ່ຕ່ຳ, ຜົນຜະລິດປາ ກໍ່ຕົກຕ່ຳຕາມມາ ແລະລາຄາປາກໍ່ຂະຍັບຂຶ້ນ.

ເນື່ອງຈາກອັດຕາການບໍລິໂພກ ປາແມ່ນສູງ (ສູງເຖິງ 90 ກິໂລ/ປີ), ໂດຍສະເພາະປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ທີ່ນ້ຳຖ້ວມຂອງກຳປູເຈຍ ແລະ ເຂດ Delta ຂອງຫວຽດນາມ ແມ່ນບໍ່ມີຄວາມໝັ້ນຄົງ. ຜູ້ທີ່ອາໄສລາຍຮັບຈາກການຈັບປາຂາຍ ລາຍຮັບແມ່ນຫລຸດລົງ ອັນເນື່ອງມາຈາກຜົນຜະລິດຕົກຕ່ຳ ແມ່ນວ່າປາຈະມີລາຄາແພງກໍ່ບໍ່ສາມາດຊິດເຊີຍໄດ້. ຕົວຢ່າງລາຄາປາເຊັ່ນ ປາບູ່ ສູງຂຶ້ນຈາກ 6000 ຮຸ່ງລ (\$1,5) ມາເປັນ 15000 ຮຸ່ງລ (\$3,75). ລາຄາປາຊະນິດນ້ອຍ (200 ກລາມ) ອື່ນ ແມ່ນສູງຂຶ້ນ 60% ຢູ່ທີ່ 4000 ຮຸ່ງລ (\$1) ຕໍ່ກິໂລ ໃນຄະນະທີ່ປາຊະນິໃຫຍ່ ແມ່ນສູງຂຶ້ນ 40% ຢູ່ທີ່ 35000 ຮຸ່ງລ (\$8,75) ຕໍ່ກິໂລ. ລາຄາປາຊະນິດອື່ນໆກໍ່ສູງຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ເຊັ່ນ ປາສ້ອຍຂາວ ຈາກ 100 ຮຸ່ງລ/ກິໂລ ໃນປີຜ່ານມາ ເປັນ 1000 ຮຸ່ງລ/ກິໂລ. ປາຊະນິດນີ້ແມ່ນກວມເອົາ

ສ່ວນໃຫຍ່ຂອງຜົນຜະລິດປາໃນກຳປູເຈຍ ຊຶ່ງມັນຖືກນຳໃຊ້ໄດ້ຫຼາຍໆຮູບແບບ ເຊັ່ນ ເຮັດປາແຫ້ງ ປາສົ້ມ ປາແດກ ແລະ ນ້ຳປາ ເປັນຕົ້ນ.

ປາຊະນິດນີ້ ແມ່ນກວມເອົາກ່ວາ 50% ຂອງການຈັບດ້ວຍໂຕ່ງຢູ່ຕາມແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ ໃກ້ກັບ ພະນົມເປັນ ບ່ອນມັນມາຕໍ່ໃສ່ກັບແມ່ນ້ຳຂອງ. ປີນີ້ຈັບໄດ້ພຽງ 6,550 ໂຕນ ຫລຸດລົງ 40% ທຽບໃສ່ປີຜ່ານມາທີ່ 12,427 ໂຕນ.

ດຣ. ຄຣິສ ບາຣໂລ ຫົວໜ້າຂະແໜງການປະມົງຂອງ MRC ໃຫ້ຄຳເຫັນວ່າ ການທີ່ຜົນຜະລິດປາຫລຸດລົງແມ່ນເປັນສັນຍານຊີ້ບອກຢ່າງໃດຢ່າງນຶ່ງ, ຊຶ່ງເປັນສາເຫດມາຈາກ ລະດັບນ້ຳຖ້ວມຕ່ຳ ແລະ ລະຍະເວລາການຖ້ວມກໍ່ສັ້ນ ໃນປີຜ່ານມາ, ອາດຈະເຮັດໃຫ້ເກີດມີການຈັບປາຫລາຍເກີນຄວນ ໃນເວລານ້ຳຂ້ອນ.

“ຜົນຜະລິດປາໄດ້ນ້ອຍ ເຮັດໃຫ້ລາຄາປາສູງຂຶ້ນ ເຖິງຈຸດທີ່ປະຊາຊົນຊາວຊົນນະບົດຜູ້ທີ່ອາໄສແຕ່ປາເປັນແຫລ່ງໂປຣຕິນຫລັກ ບໍ່ສາມາດສູ້ລາຄາໃນຕະຫລາດໄດ້. ສະພາບການດັ່ງກ່າວແມ່ນມີຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງລະດັບການໄຫຼຂອງນ້ຳກັບຜົນຜະລິດປາ ແລະຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວກຳປູເຈຍໃນຊົນນະບົດ”.

ທາງການປະມົງຂອງແຂວງ ກຳປູເຈຍນັ້ງ ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ສັ່ງເກດວ່າ ລະບົບຂອງທະເລສາບ ແມ່ນມີຄວາມອ່ອນໄຫວຕໍ່ຄວາມແຫ້ງແລ້ງ, ເນື່ອງຈາກວ່າຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງເຂດປ່າໄມ້ຖ້ວມອ້ອມລອບທະເລສາບຊຶ່ງເປັນບ່ອນ ແຫ່ງອາຫານການປະສົມພັນ ແລະອະນຸບານຂອງປາຫລາຍໆຊະນິດ ລວມທັງຈຳພວກປາທີ່ມັກເຄື່ອນຍ້າຍດ້ວງ. ໃນຊ່ວງລະດູຝົນ, ທະເລສາບ ຂະຍາຍຕົວອອກ 4-6 ເທື່ອຂອງລະດູແລ້ງ ຊຶ່ງຈະຖ້ວມບໍລິເວນປ່າ

ອັນກ້ວາງໃຫຍ່. ຄວາມແຫ້ງແລ້ງຄືປີ 2003 ຜ່ານມາ ແມ່ນມີຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ລະບົບນິເວດດັ່ງກ່າວຂອງປາ.

ທາງການປະມົງທ້ອງຖິ່ນຍັງໄດ້ລາຍງານວ່າ ການຈັບປາແບບຜິດກົດໝາຍ ເຊັ່ນ ການໃຊ້ໄຟຟ້າຊ້ອດ ແລະໃຊ້ມຸ້ງຖີ່ກວດເອົາປາ ແມ່ນມີສູງຂຶ້ນຕາມບ່ອນນ້ຳຂອດແຫ່ງ ຈັບເອົາໝົດທັງປານ້ອຍ ແລະປາຮາມ, ຊຶ່ງຖືກທາງການຈັບໄດ້ແລ້ວ 22 ກໍລະນີໃນລະດູນີ້.

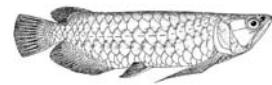
ທ່ານ Ian Cambell, ຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງ MRC ປະຕິເສດໃນບົດລາຍງານຜ່ານມາອັນໃກ້ນີ້ ທີ່ໃສ່ຮ້າຍວ່າເຂື່ອນຂອງຈີນເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ນ້ຳແຫ້ງ ແລະກ່າວວ່າ ລະດັບນ້ຳແຫ້ງໃນປີນີ້ແມ່ນເນື່ອງມາຈາກລະດັບນ້ຳຝົນຕົກໃນບໍລິເວນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງແມ່ນຕ່ຳໃນລະດູຝົນຂອງປີທີ່ແລ້ວ. ທ່ານຍັງຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນຊ່ວງມີບັນຫາແຫ້ງແລ້ງ ໃນເດືອນ ມິຖຸນາ-ກັນຍາ MRC ໄດ້ເກັບຂໍ້ມູນ ນ້ຳຝົນ ແລະລະດັບ ໃນ 16 ສະຖານີ ສົມທຽບໃນຂໍ້ມູນໃນຊ່ວງນັ້ນກັບທີ່ຜ່ານມາ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຈະແຈ້ງວ່າ ປະລິມານຝົນຕົກໃນເດືອນ 6-7 ແລະ ເດືອນ 11 ປີແລ້ວ ແມ່ນຕ່ຳຜິດປົກກະຕິ, ສະເພາະໃນເດືອນ 7 ຝົນຕົກສະເລັ່ງມີພຽງ 231 ມິລີແມັດ, ຕ່ຳກວ່າຊ່ວງເດືອນດຽວກັນຂອງປີ 1992 ທີ່ບັນທຶກໄວ້ 261 ມມ. ຊຶ່ງເປັນປີທີ່ແຫ້ງແລ້ງທີ່ສຸດນັບແຕ່ປີ 1960. ນ້ຳຝົນຕົກລະເດືອນ 6 ຫາ 10 ແມ່ນເປັນບໍລິມາດທີ່ສຳຄັນຕໍ່ລະດັບການໄຫຼຂອງນ້ຳໃນແມ່ນ້ຳຂອງ, ສະເພາະທີ່ ພະນົມເປັນ ໃນຊ່ວງ 4 ເດືອນດັ່ງກ່າວນັ້ນ ແມ່ນມີພຽງ 74 % ຂອງ ຄ່າສະເລັ່ງລະດັບນ້ຳແລະປະຈຳປີ.

ເຂດທີ່ມີຄວາມຊຸ່ມຊື່ນທີ່ສຸດຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງແມ່ນຢູ່ ເຂດພູດອຍທາງພາກເໜືອ (ລາວ) ພາກຕາເວນອອກ (ລາວ, ກຳປູເຈຍ ແລະ ພາກກາງ ຫວຽດນາມ) ຊຶ່ງຝົນຕົກສະເລັ່ງ 2-3 ແມັດຕໍ່ປີ. ເມື່ອເບິ່ງຕາມອ່າງໂອ່ງຍ່ອຍແລ້ວ ເຂດພາກກາງຂອງລາວ ແມ່ນເປັນບ່ອນທີ່ປະກອບນ້ຳໃຫ້ອ່າງຫລາຍທີ່ສຸດ ຄື 20% ຂອງການໄຫຼຂອງນ້ຳປະຈຳປີ, ລອງລົງມາກໍ່ແມ່ນເຂດ ເຊສານ ເຊປລອກ ຊຶ່ງພົວພັນເຖິງສາຂາແມ່ນ້ຳໃນເຂດຕາເວນອອກຂອງ ກຳປູເຈຍ, ພາກໃຕ້ລາວ ແລະ ພາກກາງ ຫວຽດນາມ ຊຶ່ງປະລິມານນ້ຳໄຫຼ 16%. ທ່ານ Ian Cambell ຍັງໄດ້ກ່າວວ່າ ອີງຕາມຂໍ້ມູນໃນເດືອນ ມີນາ ທີ່ສະຖານີຊຽງແສນ ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນວ່າ ມີຝົນກະທົບຕໍ່ລະດັບນ້ຳໄຫຼນ້ອຍກ່ວາເມື່ອທຽບໃສ່ ພາກໃຕ້ຂອງລາວ ທີ່ປາກເຊ “ຫາກວ່າ ຜົນກະທົບມາຈາກເຂື່ອນຂອງຈີນ ມັນຕ້ອງກະທົບທີ່ເຂດຊຽງແສນກ່ອນ ຊຶ່ງເປັນເຂດຕໍ່ໃສ່ຈີນ ຫລາຍກ່ວາເຂດໃຕ້ລົງໄປ ເນື່ອງຈາກນ້ຳຈາກບັນດາສາຂາຈະມາເຜີ້ມເຕີມໃສ່ ຈະເຮັດໃຫ້ຜົນກະທົບເປົາບາງລົງ.

MRC ມີຂໍ້ມູນການວັດແທດຄວາມສູງຂອງລະດັບນ້ຳລາຍວັນເປັນພັນໆ ທີ່ ຊຽງແສນ ແລະປາກເຊ ຊຶ່ງ ມີມາແຕ່ປີ 1960. ສຳຫລັບຊຽງແສນ, 12% ເທົ່າກັບ ຫລືຕ່ຳກ່ວາ ລະດັບຕ່ຳສຸດບັນທຶກໄວ້ໃນເດືອນມີນາປີນີ້, ສຳຫລັບປາກເຊ ພຽງ 5% ຂອງການວັດແທດໃນ 44 ປີຜ່ານ ແມ່ນຕ່ຳທີ່ສຸດ. ທ່ານ Ian Cambell ຍັງກ່າວອີກວ່າ ເຂື່ອນຂອງຈີນເປັນເຂື່ອນທີ່ຜະລິດໄຟຟ້າ ບໍ່ແມ່ນເຂື່ອນຊົນລະປະທານ ບໍ່ໄດ້ອວາຍນ້ຳອອກໄປທາງອື່ນ. ການໄຫຼຂອງນ້ຳຈາກເຂື່ອນໄຟຟ້າແມ່ນແຕກຕ່າງກັບນ້ຳໄຫຼຕາມທຳມະຊາດຂອງນ້ຳທ້ວຍ,

ນ້ຳທີ່ເຫລືອໃຊ້ຈະຖືກກັກເກັບໄວ້ໃນຊ່ວງລະດູຝົນ ແລ້ວ ຈະປ່ອຍອອກຫລາຍໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງເມື່ອ ການໄຫຼຂອງນ້ຳຕາມທຳມະຊາດບໍ່ພຽງພໍໃນການ ຜະລິດກະແສໄຟຟ້າ. “ດັ່ງນັ້ນ ຄາດວ່າຜົນກະທົບ ຂອງເຂື່ອນ Manwan ແລະ Dachaoshan ຂອງ

ຈີນ ແມ່ນການເຜີ້ມຂຶ້ນຂອງລະດັບນ້ຳໃນລະດູ ແລ້ງ ແທນທີ່ຈະແມ່ນການຫລຸດລົງຂອງການ ໄຫຼຂອງນ້ຳ.

ແນວໂນ້ມຂອງການປະມົງທີ່ໃຊ້ໂຕ່ງຫາປາໃນກຳປູເຈຍ: ນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ຄວາມກົດດັນຕໍ່ຊັບພະຍາກອນປະມົງ

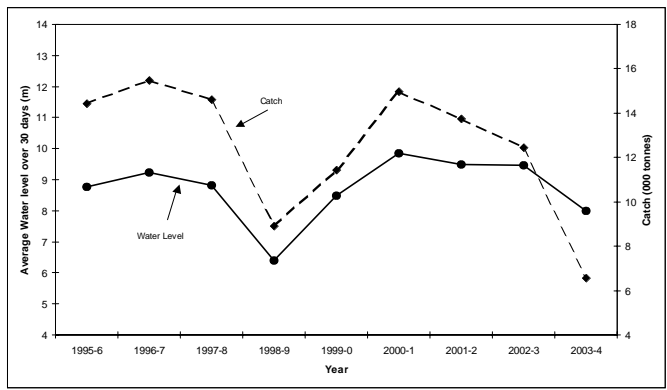
ໂດຍ: *Kent Hortle, Ngor Pengbun, Hem Rady ແລະ Lieng Sopha.*

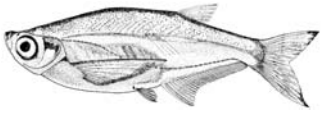
“ຜົນຜະລິດປາຈາກການໃຊ້ໂຕ່ງຫາປາໃນກຳປູເຈຍ ບົນີ້ຕົກຕ່ຳສຸດຢູ່ທີ່ 6,550 ໂຕນ, ຫລຸດລົງ 47% ຂອງປົກຄ່ອງ. ສາເຫດສ່ວນນຶ່ງມາຈາກລະດັບນ້ຳຕ່ຳ ແຕ່ການຈັບແມ່ນໄດ້ຫລຸດລົງມາໄດ້ສາມປີ ແລ້ວແລະຄວາມກົດດັນຈາກກຳລັງການຫາປາ ແມ່ນເຕີ້ມຂຶ້ນ”.

ແມ່ນ້ຳ ຕົງເລສາບ ຈະໄຫຼກັບຄືນເຂົ້າສູ່ ທະເລ ສາບໃຫຍ່ ໃນຊ່ວງເດືອນ ກໍລະກົດ ເມື່ອເວລາ ລະດັບແມ່ນ້ຳຂອງສູງຂຶ້ນ ຈະເກີດນ້ຳຖ້ວມບໍລິ ເວນປ່າອ້ອມລ້ອມທະເລສາບ ກະແສຂອງນ້ຳ ຖ້ວມຈະພັດພາເອົາລູກປາຈຳນວນລ້ານໆໂຕ ທີ່ປະສົມພັນຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາ ທາງເຂດເໜືອເຂົ້າໄປສູ່ທະເລສາບ. ລູກປາເຫຼົ່ານີ້ ຈະໄປໃຫຍ່ຢູ່ທະເລສາບຮ່ວມກັບຈຳພວກປາທີ່ປະ ສົມພັນຢູ່ໃນທະເລສາບເອງ.

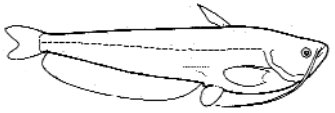
ລະດັບນ້ຳຈະເລີ້ມຫລືດລົງໃນທ້າຍເດືອນຕຸລາ ແລະນ້ຳໃນຕົງເລສາບກໍຈະໄຫຼລົງຄືນສູ່ແມ່ນ້ຳຂອງ ປາຈະຖືກລ່ອງລົງກັບຄືນຕາມກະແສນ້ຳທີ່ໄຫຼຈາກ ທະເລສາບລົງສູ່ແມ່ນ້ຳຂອງ ຊຶ່ງເອີ້ນຂະບວນການ ເຄື່ອນຂອງປາລ່ອງລົງຕາມແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ, ການເຄື່ອນຍ້າຍທີ່ໜ້າແໜ້ນທີ່ສຸດ ຈະແມ່ນໃນ ຊ່ວງເດືອນ ມັງກອນ(1) -ກຸມພາ(2) ເມື່ອນັ້ນ ທຸກໆກິດຈະກຳການຫາປາແມ່ນໄດ້ເລີ້ມຂຶ້ນ.

ກຳມະວິທີການຫາຂະນາດໃຫຍ່ໄດ້ຕິດຕັ້ງຂຶ້ນຕາມ ລຳແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ ຊຶ່ງເອີ້ນວ່າ “DAI” ໃນພາ ສາຂະແມ, ພາສາອັງກິດ ເອີ້ນວ່າ “Bagnet” ພາສາລາວ ແມ່ນ “ໂຕ່ງ” ຊຶ່ງຕັ້ງເປັນແຖວຕາມ ແນວຂວາງຂອງແມ່ນ້ຳເພື່ອໂຕ່ງເອົາປາທີ່ເຄື່ອນ ຍ້າຍລ່ອງລົງມາຕາມກະແສນ້ຳ, ອີງຕາມບົດບັນ ຖືກຂອງນັກຄົ້ນຄວາມຊາວຝຣັ່ງ ການໃຊ້ໂຕ່ງແມ່ນ ບັນທຶກໄວ້ແຕ່ປີ 1884. ຂະນາດຂອງໂຕ່ງອັນນຶ່ງ ຈະມີຄວາມກ້ວາງ 25 ມ. ແລະຍາວ 120 ມ. ໃນຊຸດນຶ່ງຈະມີຫລາຍໂຕ່ງຕັ້ງລຽນກັນຕາມແນວ ຂວາງຕັດແມ່ນ້ຳ ປີຜ່ານມານີ້ ມີ 13 ຊຸດ ປະ ກອບດ້ວຍ 63 ໂຕ່ງ. ປາທີ່ຈັບໄດ້ດ້ວຍເຄື່ອງມືດັ່ງ ກ່າວແມ່ນຈຳພວກປາເກັດຂະນາດນ້ອຍ ເຊັ່ນ: ປາສ້ອຍ, ປາເອິນນ້ອຍ, ປາພອນ, ປາໂຈກ ເປັນຕົ້ນ. ລັດຖະບານ ປະມູນໃຫ້ ເອກະຊົນສຳ ປະທານ ເປັນຜູ້ດຳເນີນການໃນທຸກໆ 2 ປີ, ລັດ

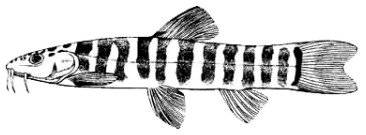

ຈະມີລາຍຈາກຄ່າສຳປະທານຈາກໂຕ່ງປີລະ 182,000 ໂດລາສະຫະລັດ. ຊາວຝລັ່ງໄດ້ປະເມີນຜົນຜະລິດປາຈາກໂຕ່ງໃນ ຊ່ວງປີ 1938-9 ຢູ່ທີ່ 13,569 ໂຕນ/ປີ (Chevey and Le Poulain 1940), ຈາກນັ້ນ ການປະເມີນກໍໄດ້ເຮັດໂດຍຫລາຍໆພາກສ່ວນ ແຕ່ບໍ່ຄ່ອຍຈະສົມບູນ (Lieng *et al* 1995). ນັບແຕ່ປີ 1995 ເປັນຕົ້ນມາ ການຕິດຕາມເກັບ ກຳຂໍ້ມູນແມ່ນໄດ້ເຮັດແບບລະອຽດເພື່ອສົ່ງຂໍ້ມູນ ໃຫ້ຂະແໜງການປະມົງຂອງກຳປູເຈຍ. ສະມັດຕະພາບຂອງການປະມົງໃນເຂດທົນກໍ້ ຖ້ວມແມ່ນຂຶ້ນກັບລະດັບຂອງນ້ຳຖ້ວມ (Welcome, 1985) ນ້ຳຖ້ວມກ້ວາງແມ່ນກໍ້ໃຫ້ ເກີດແຫຼ່ງອາຫານທຳມະຊາດຫລາຍແກ່ປາ ດັ່ງນັ້ນ, ຜົນຜະລິດປາກໍຈະສູງ ແຕ່ກໍມີປັດໄຈອື່ນ ອີກ. ຖ້າຫາກຊັບພະຍາກອນປະມົງ ອົງໃສ່ແຕ່ລູກ ປາທີ່ເກີດກັບທີ່ນັ້ນ ຄວາມສຳພັນແມ່ນດີ ເມື່ອ ຫາກລະດັບນ້ຳຖ້ວມສູງໃນປີນັ້ນໆ. ແຕ່ຫາກວ່າ ຊັບພະຍາກອນປະມົງໃນເຂດນັ້ນ ອົງໃສ່ແຕ່ປາ ຈຳພວກເກົ່າ ລະດັບນ້ຳຖ້ວມໃນປີຜ່ານມາແມ່ນ ປັດໄຈສຳຄັນຕໍ່ຜົນຜະລິດປາ. ຊະນິດປາໃນເຂດ ຕົງເລສາບ ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນ ປາທີ່ເກີດໃນປີນັ້ນໆ. ຕົວເລກໃນປີ 1995-6 ແລະ 2000-1 ຜົນຜະລິດ ແມ່ນມີຄວາມສຳພັນໃກ້ສິດ ກັບລະດັບນ້ຳຖ້ວມ (Fig.1). ສັງເກດເຫັນວ່າ ຫຼັງ

ຈາກການແທ້ງແລ້ງໃນປີ 1998 ຄາດວ່າຜົນຜະ ລິດຈະກັບຄືນມາເໝືອນເດີມ ແຕ່ມັນບໍ່ເປັນຄືດັ່ງ ຄິດໄວ້ ໃນປີ 2001-2 ຜົນຜະລິດຍັງສືບຕໍ່ຫລຸດ ລົງ ແລະ ປີ 2003-4 ຍິ່ງຕໍ່ລົງເປັນປະຫວັດ ການທີ່ບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນ. ເວລາ ແລະ ລະຍະເວລາຂອງນ້ຳຖ້ວມແມ່ນປັດ ໄຈ ທີ່ສຳຄັນຍິ່ງຕໍ່ຜົນຜະລິດປາ. ຜ່ານມານີ້ ນ້ຳ ຖ້ວມບາງປີມາໄວ ແລະບາງປີມາຊ້າ, ນ້ຳຖ້ວມສູງ ສຸດຢູ່ເຂດຕົງເລສາບແມ່ນເກີດຂຶ້ນຊ່ວງລະຍະ ແຄບໆໃນແຕ່ລະປີ ນັບແຕ່ປີ 1996-2003. ລະຍະເວລາຈຸດສູງສຸດຂອງນ້ຳຖ້ວມມີພຽງ 2 ອາທິດ. ຊ່ວງລະຍະເວລາຂອງນ້ຳຖ້ວມ ສາມາດ ຂັບອກຄວາມແຕກຕ່າງຂອງຜົນຜະລິດປາໄດ້ແນວ ໃດ? Fig 2 ແມ່ນຂໍ້ມູນລະດັບນ້ຳທີ່ພະນົມເປັນ ໃນປີ 2003 ຊຶ່ງເປັນຊ່ວງແຄບໆ ສະແດງວ່າ ເວ ລາຂອງນ້ຳຖ້ວມແມ່ນສັ້ນ. ຊຶ່ງແມ່ນມີຜົນໃຫ້ການ ຈັບຢູ່ “DAI” ແມ່ນຕົກຕໍ່ໃນປີ 2003-04. ແຕ່ ອາດຈະເນື່ອງມາຈາກລະດັບນ້ຳທີ່ຕໍ່ຕິດຕໍ່ກັນ ສອງ-ສາມຜ່ານມາ. ຄວາມກົດດັນຈາກກຳລັງການຫາປາແມ່ນນັບມື້ ສູງຂຶ້ນເລື້ອຍໆຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ ຕະ ລອດຮອດ ທະເລສາບໃຫຍ່. ແຕ່ລະປີແມ່ນມີ ຊາວປະມົງ ແລະເຄື່ອງມືຫາປາ ທັງຜິດ ແລະຖືກ ກົດໝາຍເຕັມສູງຂຶ້ນ.

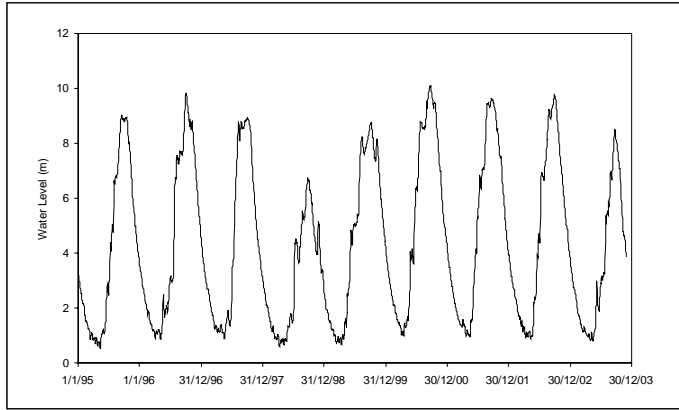

ກຸ່ມຊາວປະມົງຂະນາດ

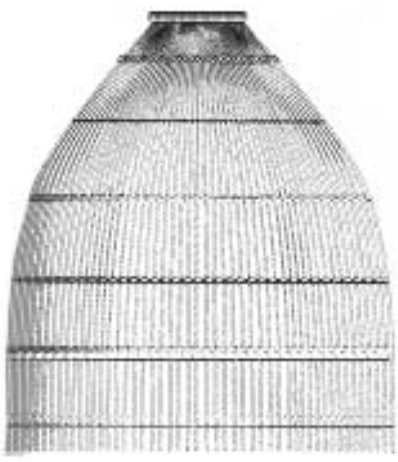
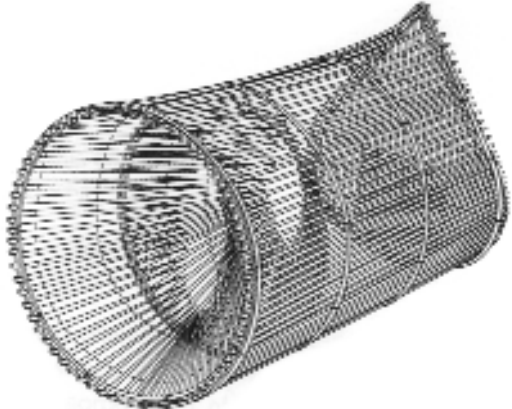
ນ້ອຍຈຳນວນເປັນສິບໆພັນຄົນໄດ້ມາຫາປາຢູ່ແມ່ນ້ຳຕິງເລສາບເວລາທີ່ປາລ່ອງສູງສຸດມື້ ຊຶ່ງສ່ວນຫລາຍແມ່ນມອງນິລົງຂະນາດນ້ອຍ. ປາທີ່ລອດຈາກໂຕ່ງກໍ່ຈະຖືກຈັບດ້ວຍມອງຂອງຊາວປະມົງເຫຼົ່ານີ້. ຕົວຢ່າງໃນປີນີ້ ປາທີ່ໃສ່ເຄື່ອງໝາຍແລ້ວລົງກ້ອງໂຕ່ງ ແມ່ນໄປຖືກມອງດັ່ງກ່າວນີ້.

ຂໍ້ສັງເກດອື່ນອີກ

ທີ່ສະແດງວ່າມີການຈັບປາຫລາຍເກີນຄວນ ແມ່ນຈຳນວນຂອງປາຊະນິດໃຫຍ່ໆໄດ້ຫລຸດລົງ ຈັບໄດ້ຕົວຂະນາດນ້ອຍຂຶ້ນ ແລະຈຳພວກປາປະເພດນ້ອຍໆຊຳພັດມີຈຳນວນພື້ນເດັ່ນຂຶ້ນຈະແຈ້ງ. ດັ່ງນັ້ນ ຈາກການຈັບປາດ້ວຍໂຕ່ງຫລຸດລົງ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຄວາມກົດດັນຈາກກຳລັງການຫາປາແມ່ນສູງ. ປາທີ່ເຄີຍຈັບໄດ້ຈາກໂຕ່ງ ແມ່ນຖືກຈັບດ້ວຍເຄື່ອງມືອື່ນໆເຜີ້ມຂຶ້ນ, ສະຫລຸບແລ້ວແມ່ນວ່າ ເປັນການແຂ່ງຂັນກັນໃນບັນດາເຄື່ອງມືຫາປາຊະນິດຕ່າງໆ ຜົນຜະລິດລ້ວມແມ່ນຫລຸດລົງ

ການຫລຸດລົງຂອງຜົນຜະລິດໂດຍລວມ ແມ່ນຊຶ່ງບອກວ່າມີການຈັບປາຫລາຍເກີນຄວນ. ນັກວິຊາການ ຕາມທຳນຽມແລ້ວ ບໍ່ຄ່ອຍຈະເຕັມໃຈໃນການຍັ້ງຢືນ ແນວໃດກໍ່ຕາມທີ່ປັດສາຈາກການພິສູດແນ່ແລ້ວ. ແຕ່ວິຊາການປະມົງ ກໍ່ຄືວິຊາການທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ບໍ່ມີຂໍ້ພິສູດ ບໍ່ແມ່ນພິສູດ ຂໍ້ທີ່ຍັງຂາດ. ພວກເຮົາບໍ່ຄວນລໍຖ້າຈົນກະທັ້ງວ່າມີຂໍ້ພິສູດຍັ້ງຢືນຄັກໆ ແລ້ວຈຶ່ງຈະໃຊ້ມາດຕະການເຂົ້າຄຸ້ມຄອງ ເມື່ອນັ້ນການປະມົງ ຈະຖືກຫລົ້ມລະລາຍໄປກອນ.

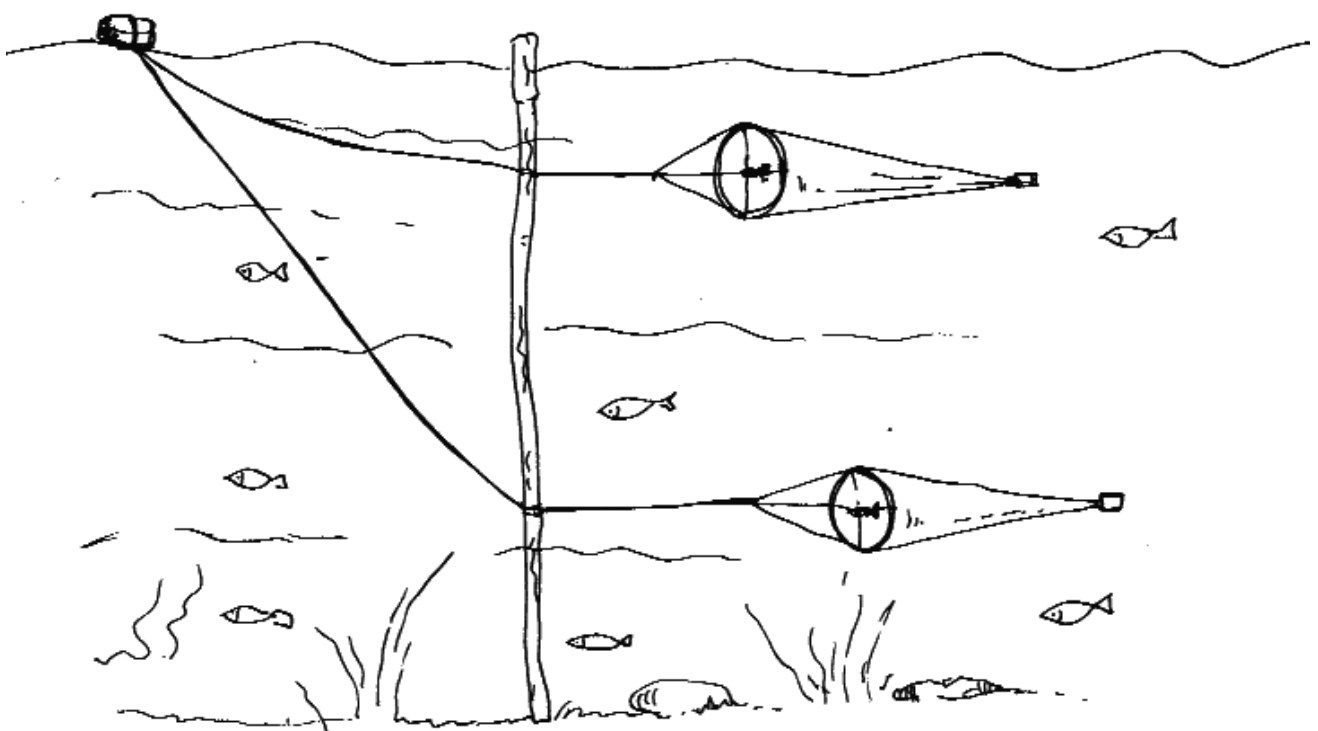
ການເກັບຕົວຢ່າງລູກປາເບາະໃໝ່

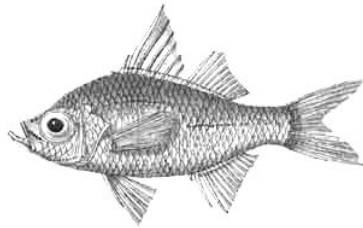
ໂດຍ: Kent G. Hortle

ບັນດານັກຊີວະວິທະຍາສ່ວນຫລາຍເຄີຍທຳການເກັບຕົວຢ່າງປາໃຫຍ່ ແລະ ປາຮາມ, ແຕ່ບໍ່ນານມານີ້ ຈຶ່ງໄດ້ມີການເກັບຕົວຢ່າງ ລູກປາເບາະໃໝ່ ແລະ ປາຮາມຂະໜາດນ້ອຍໃນແມ່ນນ້ຳໃຫຍ່ໆໃນເຂດຮ້ອນ ທີ່ນຳໃຊ້ມອງມາດຕະຖານ, MRC ມີກຳລັງຈະສຳຫລວດເກັບຕົວຢ່າງລູກປາດັ່ງກ່າວໃນທົ່ວອ່າງນ້ຳຂອງ..

ຢູ່ໃນແມ່ນ້ຳເຂດຮ້ອນ, ປາສ່ວນຫລາຍຈະປະສົມພັນໃນທົ່ງນ້ຳຖ້ວມຢູ່ທາງເໜືອເມື່ອເວລາລະດັບນ້ຳສູງຂຶ້ນ. ໄຂ່ ລູກອ່ອນ ແລະ ປາຮາມ ກໍ່ຈະລ່ອງລົງໄປຕາມກະແສນ້ຳແລະເຂົ້າໄປສູ່ບ່ອນທີ່ເພາະສົມໃນການລ້ຽງໂຕເອງ. ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ, ບັນດາຊະນິດປາທີ່ປະສົມໃນຍາມນ້ຳຖ້ວມແມ່ນຈຳພວກປາໜັງ ແລະ ປາເກັດປະເພດໃຫຍ່. ເຮົາສາມາດໃຊ້ມອງຖົງຕິດຕັ້ງໃສ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳ ເພື່ອຈັບເອົາ ປາອ່ອນໆ ປາຮາມ ລູກແມງໄມ້ນ້ຳລວມທັງນັກລ່າ ແລະ ຈຳພວກກຸ້ງ ທີ່ໄຫລລອງມາດ້ວມກັນຕາມກະແສນ້ຳ. ດ້ວຍຈຳນວນມະຫາ

ສານຂອງລູກປາດັ່ງກ່າວ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສະດວກແລະບໍ່ສິ້ນເບື້ອງໃນການຈັບລູກປາ ເໝືອນກັບການຈັບປາໃຫຍ່. ການເກັບຕົວຢ່າງລູກປານີ້ແມ່ນເປັນການຊີ້ບອກຄວາມຫລາກຫລາຍ ແລະ ຄວາມໜາແໜ້ນຂອງຊະນິດພັນປາ ຮູ້ຈັກລະຍະເວລາ ແລະ ສະຖານທີ່ການປາປະສົມພັນຂອງປາ. ລູກປາທີ່ຈັບໄດ້ກໍ່ຍັງຊີ້ບອກວ່າປາໃນປີນັ້ນຈະມີຫລາຍຫລິ້ນ້ອຍ ແລະ ນຳໄປທົດລອງລ້ຽງເປັນປາຕະລາດ. ລູກປານ້ອຍເຫລົ່ານີ້ແມ່ນມີຄວາມອ່ອນໄຫວຕໍ່ສານຜິດ ດັ່ງນັ້ນມັນຈຶ່ງສາມາດເປັນຕົວຊີ້ບອກເຖິງຄຸນນະພາບນ້ຳຂອງແມ່ນ້ຳ. ການພົບ

ເຫັນລູກປາຂະນິດນັ້ນໆ ແມ່ນໝາຍເຖິງພໍ່ແມ່ພັນຂອງປາຂະນິດນັ້ນໆຍັງມີຢູ່ຫລາຍຊຳໃດ.

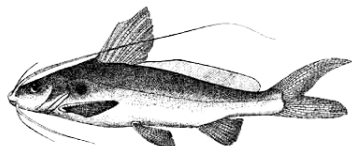
ການຈັບຕົວຢ່າງລູກປາ ແມ່ນສາມາດໃຊ້ເຄື່ອງມືຫລາຍປະເພດ ເຊັ່ນ ການໃຊ້ໄຟຟ້າຊ້ອດ, ລອບໄຊ, ດາງກວາດ, ສູບນ້ຳອອກ, ມອງລາກແກ່ຈົນກະທັ້ງໃຊ້ຢາເບືອ ວິທີການທີ່ໃຊ້ແມ່ນຂຶ້ນກັບຈຸດປະສົງຂອງການເກັບຕົວຢ່າງ ຂະນິດພັນເບົາໝາຍ ແລະ ສະພາບພື້ນທີ່.

ໃນການສຶກສາຕ່າງໆແມ່ນໃຊ້ມອງ Bongo net (ມອງລັກສະນະເປັນຖົງ ປາກເປັນວົງກົມ ຕາຖົງ) ປົກກະຕິແລ້ວໃຊ້ສຳຫລັບເກັບໄຮນຮ້, ຂະນາດຂອງມອງດັ່ງກ່າວແມ່ນມີເສັ້ນຜ່າກາງຂອງປາກ ປະມານ 30 ຊຕມ ຫາ 1 ມ. ແລະມີຄວາມຖີ່ 0.5 ຫາ 1 ມມ. ໂຄງການຄົ້ນຄ້ວາປານ້ຳຂອງ (AMCF) ຂອງແຜນງານປະມົງຂອງ MRC ມີເປົ້າໝາຍໃນການຂະຫຍາຍການເກັບຕົວຢ່າງລູກປາທີ່ວ່າອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ. ວຽກງານນີ້ຈະໃຊ້ມອງມາດຕະຖານ ທີ່ມີຂະນາດເສັ້ນຜ່າກາງ 40 ຊຕມ ຫລື 1 ມ ແລະຕາຖີ່ 1 ມມ. ມອງຂະນິດນີ້ແມ່ນລາຄາ ຂົນສົ່ງສະດວກ ແລະການນຳໃຊ້ໃນພາກສະໜາມກໍ່ບໍ່ຫຍຸ້ງຍາກ. ອີງໃສ່ຂໍ້ມູນ ແລະ

ຄວາມໝາຍແໜ້ນຂອງລູກປາທີ່ໄດ້ເຮັດຜ່ານມາ ພຽງພໍສຳຫລັບການຕອງເອົາລູກປາ ແລະນ້ຳໄຫລຜ່ານດີ ໃນຊ່ວງທີ່ປາປະສົມພັນ, ຕາຖີ່ ຂະນາດ 1 ມມ ແມ່ນສາມາດໃຫ້ສິ່ງປະຕິກູນນ້ອຍລອດຜ່ານໄປໄດ້ ບໍ່ອັດຕັນຕາມອງ.

ແລະສາມາດເກັບຕົວຢ່າງລູກປາໄດ້ເກືອບໝົດທຸກຂະນິດ ທີ່ມີຂະນາດຍາວແຕ່ 4-8 ມມ ຊຶ່ງເປັນຂະນາດທີ່ທຳການວິໄຈໄດ້ ທັງປາໜັງ ແລະ ປາເກັດໃນເວລາທີ່ຖົງອາຫານມັນຍຸບ ແລະເລີ້ມກິນອາຫານ, ກ່ອນນັ້ນມີຫລາຍຂະນິດບໍ່ສາມາດຈຳແຍກໄດ້.

ນອກຈາກການປ່ຽນແປງຕາມລະດູການແລ້ວ ຄວາມໝາຍແໜ້ນຂອງລູກປາໃນແຕ່ລະວັນກໍຍັງມີການປ່ຽນແປງ ແລະມີຄວາມໝາຍແໜ້ນແຕກຕ່າງຕາມຊັ້ນຂອງນ້ຳ ເຊັ່ນ ໜ້ານ້ຳ ພື້ນນ້ຳ ແລະກາງນ້ຳ ແຄມຝັ່ງ. ລັກສະນະເຫລົ່ານີ້ ຈະຕ້ອງໄດ້ທຳການສຶກສາ ແລະວາງວິທີການມາດຕະຖານກ່ອນຈະທຳການເກັບຕົວຢ່າງທີ່ກ້ວາງຂວາງ ເມື່ອພົບຄວາມແຕກຕ່າງ ລະຫວ່າງລະຈຸດ ຫລື ເວລາບໍ່ແມ່ນເລື້ອງງ່າຍທີ່ຈະປ່ຽນວິທີການຂອງການເກັບຕົວຢ່າງດັ່ງກ່າວ.

ການເກັບຕົວທີ່ເຮັດໂດຍໂຄງການ ຄົ້ນຄ້ວາປານຮີ້ ຂອງ ເປົ້າໝາຍແມ່ນເລັ່ງໃສ່ຊະນິດປາທີ່ລ່ອງລົງ ມາຕາມລຳແມ່ນໍ້າ. ແຕ່ລູກຂອງປາບາງຊະນິດທີ່ ປະສົມພັນໃນແມ່ນໍ້າຂອງ ທີ່ບໍ່ສາມາດເກັບດ້ວຍ ການໃຊ້ມອງໄຫຼ ຊຶ່ງມັນອາດຕິດຢູ່ກັບແຄມຝັ່ງ ແລະ ພືດນໍ້າ ແລະຂອນໄມ້ຕ່າງໆ, ຕ້ອງນຳໃຊ້ວິ ທິການອື່ນ ສຳຫລັບເຂດທີ່ງ່າຍໆຖ້ວມ ແລະຊະນິດ ພັນປາທີ່ຮັກສາລູກອ່ອນ. ໂຄງການ AMCF ໄດ້

ທຳການທົບທວນຄືນລະອຽດກ່ຽວກັບວິທີການ ສຳ ຫລັບເກັບຕົວຢ່າງປາອ່ອນ. ຂໍ້ມູນລະອຽດສາມາ ຕິດຕໍ່ກັບຜູ້ຂຽນໄດ້.

ທ່ານ Kent Hartle ເປັນນັກວິຊາການປະມົງເຮັດ ວຽກກັບແຜນງານປະມົງຂອງ MRC, ສາມາດຕິຕໍ່ ລາວໄດ້ທາງ email ທີ່ hortle@mrcmekong.org

ອຸປະກອນ (ມອງ) ສຳຫລັບເກັບຕົວຢ່າງລູກປາອ່ອນ ທີ່ແມ່ນໍ້າຂອງໃກ້ ພະນົມເປັນ, ກຳປູເຈຍ

ຄວາມໝາຍ ແລະ ຄວາມສຳຄັນ

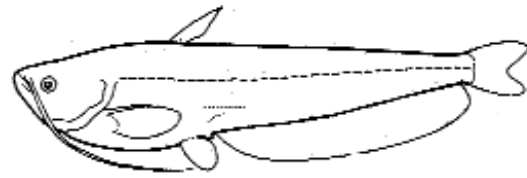
ໂດຍ: ທ່ານ John Valbo-Jorgensen ແລະ ທ່ານ K

ຄົບາ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໃຊ້ສຳຫລັບການລອຍນໍ້າ, ຈາກນັ້ນກໍ່ຍັງສາມາດໃຊ້ໃນການປ້ອງກັນຕົວ, ການປັບເຂົ້າກັບສະພາບທີ່ຢູ່, ການເກາະຕິດກັບ ຫີນ ແລະກະທັ້ງເຖິງການບິນ.

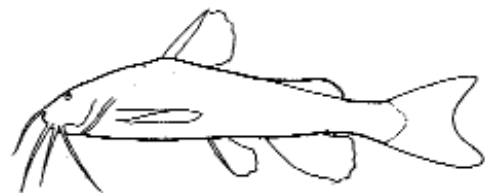
ຄື ຊັບອກລັກສະນະຂອງຊະນິດປາອາດຈະເດັ່ນ ກ່ວາອະໄວຍະວະພາຍນອກອື່ນໆ. ມັນມີລັກສະ ນະຮູບຮ່າງແຕກຕ່າງກັນຂອງແຕ່ລະຊະນິດປາ, ແຕ່ມີພື້ນຖານໂຄງສ້າງເໝືອນກັນ, ຄືຫູ ແລະ ຄີໜ້າເອິກ ແມ່ນເປັນຄູ່ ມັນແມ່ນຄ້າຍຄືກັບຕີນ ແລະມີຂອງສັດບົກ(ມີກະດູສັນຫລັງ). ປາຍັງມີຄື ດຸ່ງວຄື ຄືທ້ອງ, ຄືຫາງ ແລະຄືຫລັງ.

ຄືຂອງປາທີ່ມີກະດູກທັງຫລາຍຈະແຕກຕ່າງກັນໄປ ແລະຈະປະກອບດ້ວຍ ກະດູກ ກ້າງ ຫລືງຽງ ຊຶ່ງ ຫຸ້ມດ້ວຍໜັງ. ມີກ້ວມຊື່ນພິເສດເພື່ອເຮັດໃຫ້ຄືຕັ້ງ ຂື້ນ ຫລື ພັບລົງໄດ້, ສ່ວນຮູບຮ່າງຂອງຄືຫູແມ່ນ ຈະປັບເພື່ອຄວບຄຸມການເຄື່ອນໄຫວ. ກະດູກຄື ຈະມີທັງກະດູກແຂງ ແລະອ່ອນ. ກະອ່ອນມັກຈະ ມີງ່າທາງດ້ານປາຍ. ກະດູກຄືແຂງຈະມີຢູ່ທົ່ວໄປ ຍົກເວັ້ນຄືຫາງ. ສ່ວນຫລາຍຄືຫລັງຈະມີກະດູກຄື ແຂງ, ຖ້າຫາກປາຊະນິດໃດມີ 2 ຄືຫລັງ ຄືຫລັງ ທຳອິດເທົ່ານັ້ນຈະມີກະດູກຄືແຂງ.

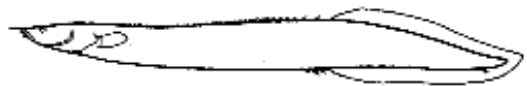
ຄືຂອງປາສະຫລາມຈະແຂງ ບໍ່ເປັນງ່າ ບໍ່ແບ່ງ ສ່ວນ ມັນຈະເປັນໜັງຫຸ້ມ. ບາງຊະນິດຈະມີຄື ແຂງຫລືງຽງ 1 ຊຶ່ງຢູ່ດ້ານໜ້າຂອງຄືຫລັງອັນທຳ ອິດ. ແຕ່ປາສະຫລາມໃນແມ່ນ້ຳຂອງຈະບໍ່ມີຄື ແຂງດັ່ງກ່າວ.

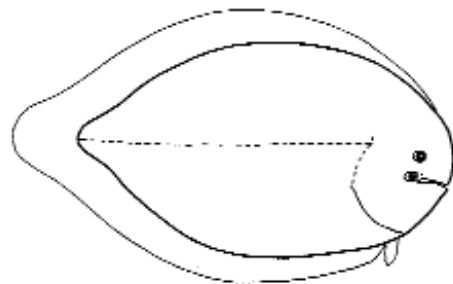
Siluridae

Siluriformes

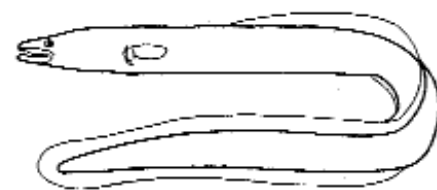
Mastacembelidae

Soleidae

Cynoglossidae

Anguillidae

ປາບາງຊະນິດ ຄືຫລັງຈະນ້ອຍ ຫລືອາດຫາຍໄປ ເລີງເຊັ່ນ ຈຳພວກ Siluridea. ບາງຊະນິດປາ ມີ ຫລັງແບ່ງອອດເປັນ 2 ຫາ 3 ອັນ. ບາງຈຳພວກ ເຊັ່ນ ຈຳພວກປາຊວຍ (Siluriformes) ຈະມີຄື ອ່ອນ ຫລືຄືໜັງ ຊຶ່ງເປັນກ້ອນນ້ຳມັນນ້ອງປົ່ງອອກ ມາຄືກັບໄສ້ຕັ້ງ ຢູ່ລະຫວ່າງ ຄືຫັງ ແລະຄືທາງ. ໜ້າທີ່ຂອງຄືອ່ອນນີ້ຍັງບໍ່ທັນຮູ້ແຈ້ງ, ອາດຈະເປັນ ຕົວກາງສຳຫລັບຫລຸດຜ່ອນການສຽດສີໃນເວລາ ລອຍນ້ຳ. ຄືທາງ ບາງເທື່ອຕິດກັບຄືຫລັງ ຫລື ຄື ທ້ອງ ຫລືຕິດກັບທັງສອງ ເຊັ່ນປາຫລາດ ປາລິ້ນ ໝາ ຫລືປາແປະ ອ່ຽນ ເປັນຕົ້ນ.

ປາ ຈະໃຊ້ຄືເປັນພລັງໃນການເຄື່ອນໄຫວ ລອຍ ນ້ຳ ແລະຄືງໂຕ ແລະຫລືບຫລືກ. ປາຈະເຄື່ອນ ຍ້າຍໄປທາງໜ້າດ້ວຍໃຊ້ກຳລັງຈາກກ້ອນຊີ້ນຕາມ ກະດູກສັນຫລັງບົດລ້ຽວຊ້າຍ-ຂວາພ້ອມກັບຄືທາງ ທີ່ແກ່ວໄປມາ. ຊະນິດທີ່ເຄື່ອງໄຫວວ່ອງໄວທີ່ສຸດ ເຊັ່ນປາທູນ່າ (Tunas) ຈະສຸມກຳລັງທັງໝົດໃສ່ ກ້ອນ ແລ້ວກໍ່ແກ່ວໄປມາຢ່າງໄວດ້ວຍຄືທາງທີ່ມີ ລັກສະນະ (Trickle-shape), ໃນຄະນະທີ່ປາຊະ ນິດທີ່ເຄື່ອນໄຫວຊ້າ ແມ່ນຈະໃຊ້ແຕ່ກຳລັງຈາກ ກ້າມຊີ້ນເປັນຫລັກໃນການເຄື່ອນໄຫວ. ປາບາງ ຊະນິດມີຄືທາງນ້ອຍໆ ຫລືອາດບໍ່ມີເລີຍ ເຊັ່ນຈຳ ພວກອ່ຽນ ແລະປາອື່ນອີກທີ່ຢູ່ໃນຈຳພວກນີ້. ປາ ຈະໃຊ້ຄືຈຳພວກອື່ນເຂົ້າໃນການຊົງຕົວໃນກະແສ ນ້ຳ. ປາເຫລັກໄນ ແລະປາຕອງຈະໃຊ້ຄືທາງ ແລະຄືທ້ອງໃນການລອຍນ້ຳຕາມລຳດັບ. ປາກົບ

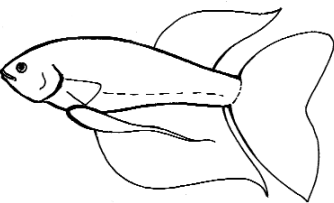
Syngnathidae

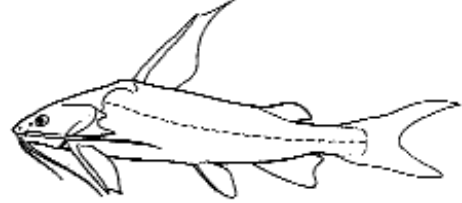
Notopteridae

Batrachoididae

Betta splendens

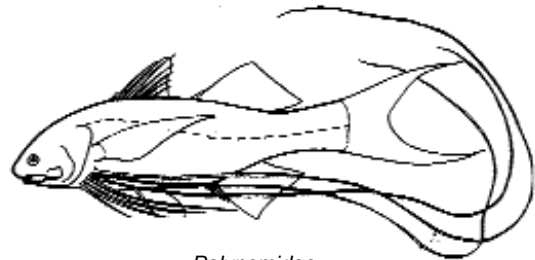
Ariidae

(Batrachoididae) ຈະຢ່າງຕາມພື້ນ ດ້ວຍການໃຊ້ຄື ໜ້າທີ່ຂອງຄືຈະມີຫລາຍຢ່າງຄື : ໃຊ້ໃນການປັບ ຕົວເຂົ້າກັບສະພາບທີ່ ແລະການຈັບຄູ່ ເຊັ່ນປາ ກັດຕົວຜູ້ຈະຄວາມຫລາກຫລາຍສີສົດໃສຂອງຄື

ຫາງ ຄືຫລັງ ແລະຄືທ້ອງເພື່ອເຕືອນໃຫ້ຕົວອື່ນ
ອອກຈາກອານາເຂດຂອງຕົນ. ຄືທີ່ເປັນງ່ຽງແຫຼມ
ແມ່ນເປັນອຸປະກອນປ້ອງກັນຕົວຂອງປາຫລາຍ
ຊະນິດ, ຄືຫລັງ ແລະຄືຫູຂອງປາຫລາຍຊະນິດ
ແມ່ນແຂງ ແລະຄົມ ໃຊ້ເປັນອຸປະກອນປ້ອງກັນ
ຕົວຈາກການທຳຮ້າຍຂອງນັກລ່າ, ເມື່ອເບິ່ງຫາງ
ດ້ານໜ້າມັນເປັນຕາໜ້າຢ້ານເວລາມັນຂົງຄືຂຶ້ນ
ເຮັດໃຫ້ຍາກໃນການສວບກິນຂອງນັກລ່າ, ນອກ
ນັ້ນງ່ຽງຂອງປາບາງຊະນິດຈະມີຜິດ ເຊັ່ນ ປາດຸກ
ປາ ຄືເສັ້ນດ້ານ (Polynemidae, Threadfin).

ປາ Threadfin ຈະໃຊ້ຄືທີ່ເປັນເສັ້ນດ້າຍທີ່ມີເສັ້ນ
ປະສາດຄວາມຮັບຊຸດລົງໃນພື້ນນ້ຳທີ່ເປັນຕົວເພື່ອ
ຊອກຫາເຍື່ອທີ່ເປັນສັດບໍ່ມີກະດູກຊຶ່ງອາໄສຢູ່ໃນ
ຕົມ. ຈຳພວກປາບູ່ຈະມີຄືຫູເປັນຄົມ ຊຶ່ງເປັນ
ຂອງເກາະ ເຮັດໃຫ້ມັນສາມາດເກາະຕາມໂງ່ນ
ຫີນທີ່ມີກະແສນ້ຳໄຫຼແຮງໄດ້. ໃນທະເລ ມີປາ
ເຊັ່ນ ປາບິນ (Exocoetidae) ໃຊ້ຄືໜ້າເອິກ ທີ່
ສາມາດຂະຍາຍຕົວອອກໄດ້ ເພື່ອບິນໄປໄດ້ໄກ
ສົມຄວນ.

ໃນການທີ່ຄືມີຫລາຍໜ້າທີ່ ສະນັ້ນມັນຈຶ່ງມີຮູບ
ຮ່າງລັກສະນະຫລາຍຢ່າງແຕກຕ່າງກັນໄປຂອງປາ
ແຕ່ລະຊະນິດ, ຄືຈຶ່ງເປັນອະໄວຍະວະນຶ່ງທີ່ສຳຄັນ
ໃນການຈຳແຍກຊະນິດພັນປາ, ລັກສະນະຫລັກ
ແມ່ນ ຈຳນວນດູກຄື ບ່ອນຕັ້ງຂອງຄື ການມີຫລິບໍ່
ມີຄືງ່ຽງ(ແຂງ) ແລະ ຄືງ່ຽງນັ້ນຈະເປັນແຂ້ວ ຫລື
ມື້ນທຳມະດາ.

Polynemidae

Gobiidae

ຄະນະທີ່ປຶກສາດ້ານວິຊາການ (TAB) ໃນການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ໂດຍ: ທ່ານ Wolf Hartmann

ຄະນະທີ່ປຶກສາດ້ານວິຊາການ ສຳຫລັບການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ (TAB) ແມ່ນມີການຮັບຮູ້ກ້ວາງຂວາງຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ຊຶ່ງເປັນໃຈກາງບ່ອນສຸມກຳລັງໃນລະດັບຂົງເຂດທີ່ມີປະສິດທິຜົນໃນການຄຸ້ມຄອງການປະມົງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ. ໃນການເປັນທີ່ຮັບຮູ້ດັ່ງກ່າວ ລັດຖະບານ ສະວີເດັນ ໄດ້ປະກອບເງິນດຳເນີນງານໃຫ້ໃນລະຍະ 3 ປີ (ມັງກອນ 04 ຫາ ທັນວາ 06) ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳຂອງ TAB ໃນຊຸກຍູ້ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງໃນແມ່ນ້ຳຂອງແບບຍືນຍົງ.

ເງິນດັ່ງກ່າວແມ່ນເປັນສ່ວນນຶ່ງທີ່ເຜີ້ມເຕີມໃສ່ກັບທຶນທີ່ທາງ Danida ປະເທດເດັນມາກໄດ້ປະກອບໃຫ້ TAB ໄວ້ແລ້ວ.

ກອງປະຊຸມ TAB ທີ່ ຮ່າໂນຍ ໄດ້ປຶກສາຫາລື ແລະສ້າງແຜນວຽກ 3 ປີຂອງ TAB ຂຶ້ນ. ໃນນັ້ນແມ່ນເຜີ້ມທະວີການພົວພັນ ການພັດທະນາການປະມົງ ຄວາມເຂົ້າໃຈເຖິງບັນຫາຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ແລະໂອກາດ ເພື່ອລຽກປ່ຽນນຳກັນໃນ 4 ປະເທດສະມາຊິກ.

ຜ່ານການປຶກສາຫາລື ສາມາດສ້າງ ຖະແລງການພາລະກິດຂອງຕົນຂຶ້ນ (Mission Statement)

ເພື່ອເປັນທິດທາງໃນການຊີ້ນຳໃນຂອບເຂດການພົວເຮັດວຽກໃນອານາຄົດ.

ຂັ້ນຕອນຕໍ່ຈາກກອງປະຊຸມ ຮ່າໂນຍ, ສະມາຊິກ TAB ໄດ້ພິຈາລະນາ ລະອຽດກ່ຽວກັບແຜນວຽກໃນ 3 ປີ ຈາກນັ້ນກໍໄດ້ສ້າງບັນຊີລາຍການໜ້າວຽກ ຊຶ່ງໄດ້ຕົກຕາມຄາດໝາຍ ແລະຈັດເປັນໝວດໄດ້ດັ່ງນີ້:

- ດ້ານການເສີມສ້າງຄວາມສາມາດ
- ສ້າງຄວາມຮູ້ຜ່ານວຽກງານການຄົ້ນຄ້ວາ
- ຊ່ວຍໃນການເຜີຍແຜ່ຂ່າວສານຂໍ້ມູນໄປສູ່ອົງກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ນັບຕັ້ງແຕ່ກອງປະຊຸມ ຮ່າໂນຍມາ ມີການເຕີ້ມເຕີມວຽກງານເຂົ້າຕື່ມຄື ການຈັດຕັ້ງຄະນະຊ່ວຍວຽກ TAB ຂັ້ນ ແລະເພື່ອສະເໜີຮັບຮອງເອົາໃນກອງປະຊຸມ TAB ຄັ້ງຕໍ່ໄປໃນກາງເດືອນພຶດສະພາ 2004, ຊຶ່ງຈະມີການປຶກສາຫາລືລະອຽດ ແລະຮັບຮອງເອົາ ແຜນວຽກ 3 ປີ ທີ່ປັບປຸງໃໝ່. ແຜນວຽກແມ່ນສາມາດມີການປັບໄດ້ໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະພາບການ. ສະນັ້ນ TAB ສາມາດສະເໜີວຽກງານໃໝ່ທີ່ເຫັນມີຄວາມຈຳເປັນທິອາດເກີດຂຶ້ນໃນແຕ່ລະໄລຍະ.

ບົດບາດຂອງ TAB ແມ່ນນັບມື້ນັບກ້ວາງຂວາງອອກ ຄວາມຕ້ອງການໃນການຄຸ້ມຄອງທີ່ມີປະສິດທິພາບໃນວຽກງານການປະມົງຍິ່ງມີສູງຂຶ້ນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ. ຄຽງຄູ່ກັບຂະແໜງການປະມົງ ກໍຍິ່ງພົວພັນເຖິງພາກອື່ນໆ ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ພວກເຮົາຂໍອວຍພອນໃຫ້ TAB ຈົ່ງຜ່ານຜ່າ ສຳເລັດພາລະກິດທີ່ໃຫຍ່ຫລວງນີ້ ເພື່ອໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງມີຄວາມຍືນຍົງຕໍ່ໄປ.

ຖະແລງການພາລະກິດ ຂອງ TAB

TAB ແມ່ນການຈັດຕັ້ງລະດັບພາກພື້ນທີ່ເປັນທີ່ປຶກສາ ມີອຳນາດ ແລະອຳນວຍຄວາມສະດວກ ການແລກປ່ຽນ ແລະ ນຳເອົາຂໍ້ມູນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພັດທະນາການປະມົງເຂົ້າໄປໃນນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນພັດທະນາຂອງລັດ ເພື່ອປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ແບບຍືນຍົງຂອງຊາວຊົນນະບົດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ. ສ້າງຄວາມສາມາດເສີມຄວາມຮູ້ຜ່ານວຽກງານການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະຊ່ວຍໃນການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານໄປເຖິງອົງກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, LNMC, MRCS, ກຸ່ມການປະມົງ ແລະຜູ້ໃຫ້ທຶນ. ຍົກສູງຄວາມສະເໝີພາບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ວຽກງານຮັບປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ວຽກງານຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ສອດເຂົ້າໃນ ແຕ່ລະກິດຈະກຳຂອງຕົນ. ສະມາຊິກ TAB ແມ່ນເປັນສະມາຊິກຂອງຄະນະກຳມະການ (Steering Committee) ຂອງແຜນງານປະມົງຂອງ MRC ແລະ ລາຍງານສະພາບການ ບັນຫາ ແລະໂອກາດ ກ່ຽວກັບຂະແໜງການປະມົງຕໍ່ຄະນະກຳມະການຮ່ວມຂອງ MRC ເປັນປະຈຳ

ທ່ານ Wolf Hartmann ເປັນຜູ້ຊ່ວຍຊານເຮັດວຽກຢູ່ກັບ ແຜນງານປະມົງຂອງ MRCS. ສາມາດຕິດຕໍ່ລາວໄດ້ທີ່ merops@laopdr.com

ປາ ຫລື ນາງພະຍານາກ?

ໂດຍ: ທ່ານ Kent Hortle

Photograph of *Regalecus glesne* or oarfish labelled "Payanak" and "Queen of Nagas."

ຄຳຄືນວັນເພັງເດືອນ 11 ຂອງທຸກໆປີ ຊຶ່ງເປັນວັນປະວໍລະນາອອກພັນສາ, ຜູງຄືນຈຳນວນຫລວງຫລາຍໄປເຕົ້າໂຮມກັນຢູ່ລຽບຕາມສອງຝັ່ງຂອງໃນເວລາຕອນຄ່ຳເພື່ອລໍຄອຍເບິ່ງປະກົດການທຳມະຊາດຊຶ່ງເອີ້ນກັນວ່າ ບັ້ງໄຟພະຍານາກ ທີ່ເປັນສີເຫລືອງນ້ຳໝາກກຽງ ທີ່ຂຶ້ນສູ່ທ້ອງຟ້າຍາມລາຕີ.

ຂ່າວຊ່າລື ວ່າມີຄົນຍິງປີນ ຫລືຈະຫລວດເພື່ອເຮັດໃຫ້ລູກໄຟດັ່ງກ່າວ, ປາກົດການປະຫລາດດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ເກີດມາຫລາຍທົດສະວັດແລ້ວຊຶ່ງແນ່ໃຈແລ້ວວ່າເປັນປະກົດການຂອງທຳມະຊາດຈິງໆ. ມັນເປັນລູກກົມໆເທົ່າກັບລູກເທັນນິດ ຊຶ່ງເອີ້ນກັນວ່າ “ບັ້ງໄຟພະຍານາກ” ບາງຄົນກ່າວມີເກີດຢູ່ແຕ່ໃກ້ໜອງຄາຍ (ຝັ່ງໄທ) ແລະ ບ້ານຫາດຊາຍແກ້ວ (ຝັ່ງລາວ) ປະມານ 60 ກິໂລແມັດ ຈາກວຽງຈັນໄປທາງໃຕ້. ແຕ່ກໍ່ມີການສັງເກດເຫັນ ປາ

ກົດການເໝືອນກັນນີ້ ບໍລິເວນອື່ນພາຍໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ທ່ານ ທາອກ ເພັງ ບຸນ ນັກວິຊາການປະມົງ ກຳປູເຈຍໄດ້ບອກວ່າ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ປະກົດການດັ່ງກ່າວຢູ່ຕາມແມ່ນ້ຳຂອງເຂດພາກເໜືອຂອງກຳປູເຈຍເໝືອນກັນ.

ປະຊາຊົນທ້ອງເຊື້ອກັນວ່າເປັນການປ່ອຍບັ້ງໄຟຂອງ ພະຍານາກ ຊຶ່ງອາໄສຢູ່ຖັ້ນໃນພື້ນແມ່ນ້ຳ. ພະຍານາກ ແມ່ນມີມາຕາມການເຊື່ອຖືຕາມປະເພນີຂອງສາດສະນາຮິນດູ ແລະສາດສະພຸດ ແລະຍັງເຊື່ອກັນວ່າມີການພົວພັນເຖິງການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນໃນຊົງເຂດນີ້

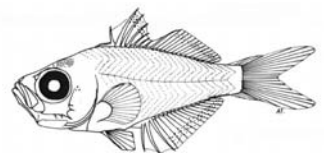
ຄູບາ (ພະ)ບາງຮູບ ເຊື່ອວ່າປາກົດການບັ້ງໄຟພະຍານາກແມ່ນເກີດມາມາດແລ້ວ ເມື່ອເວລາຊາວພຸດໄດ້ທຳການໄຫລເຮືອໄຟປະຈຳປີເພື່ອບູຊາພະພຸດທະອົງ, ແລະເມື່ອປະຊາຊົນຈູດບັ້ງໄຟຂຶ້ນສູ່ທ້ອງຟ້າ ພະຍານາກກໍ່ຕັດສິນໃຈປະກອບສ່ວນ

ດ້ວຍການຝົນໄຟກາຍເປັນບັງໄຟອອກມາຈາກພື້ນແມ່ນ້ຳ.

ເຫດການດັ່ງກ່າວ ກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນທາງດ້ານເສດຖະກິດຕາມມາ ຄືແຕ່ລະປີມີນັກທ່ອງທ່ຽວມາຊົມຈຳນວນມະຫາສານ ສະເພາະຢູ່ຝັ່ງໃນປີ 2002 ມີເຖິງ 400 000 ກ່ວາຄົນ. ປີນີ້ຄາດວ່າຈະແມ່ນວັນທີ່ 29 ຕຸລາ 2004 ນີ້.

ນັກວິທະຍາສາດໄທ ທີ່ກຳລັງຄົ້ນຄ້ວາປາກົດການທຳມະຊາດດັ່ງກ່າວ ແລະໃຫ້ທັດສະນະວ່າອາດເກີດຈາກ ການປ່ອຍ ກາຊທຳມະຊາດ Methane ຫລື Phosline ຊຶ່ງກໍ່ຕົວຈາກສະສົມຂອງພືດໂດຍ anaerobic.

ຄວາມເຊື່ອຖືກ່ຽວກັບພະຍານາກ ແມ່ນມີນ້ຳໜັກຂຶ້ນເມື່ອຮູບພາບການຈັບສັດນ້ຳຊະນິດນຶ່ງຈາກແມ່ນ້ຳຂອງ ທີ່ເອີ້ນກັນວ່າ ນາງພະຍານາກ ໄດ້ເຜີຍແພ່ໄປຢ່າງກວາງຂວາງ. ຮູບຂ້າງເທິງນີ້ ແມ່ນການຈັບນາງພະຍານາກ ອ້າງວ່າຈັບຢູ່ໃນເຂດປະເທດລາວໂດຍທະຫານອະເມລິກາ. ຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ເປັນຕົວຢ່າງປາທີ່ມີຄວາມຍາວທີ່ໃນໂລກມີ

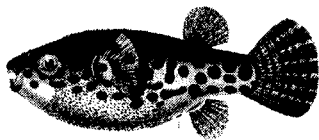

ຊື່ທາງວິທະຍາສາດວ່າ *Regalecus glesne*, ແລະກໍ່ເອີ້ນອີກວ່າເປັນ ລາຊາແຫ່ງ Herring (ປາທະເລຊະນິດນຶ່ງຄ້າຍປາທູນາ) ມີສີນ້ຳເງິນ ແລະ ແດງ ມີພົບຫລາຍຢູ່ທະເລເລີກ ແລະໃຊ້ຊີວິດທັງໝົດຢູ່ແຕ່ໃນທະເລເທົ່ານັ້ນ. ຮູບທີ່ເຫັນຢູ່ເທິງນີ້ ແມ່ນຊາກປາທີ່ຕາຍໄຫລມາຂຶ້ນຢູ່ດອນຊາຍໃກ້ກັບເຂດທະຫານ ອະເມລິກາ ຢູ່ທາງໃຕ້ຂອງລັດ ຄາລິຟໍເນຍ ໃນປີ 1996. ຮູບດັ່ງກ່າວນີ້ຖ່າຍໂດຍທ່ານ Leo Smith ສະຖາບັນ Oceanography ບ່ອນທີ່ ຫົວ ແລະທາງຂອງປາດັ່ງກ່າວເກັບຮັກສາໄວ້ເຖິງປັດຈຸບັນນີ້. ປາດັ່ງກ່າວມີຄວາມຍາວ 7,3 ແມັດ ແລະມີນ້ຳໜັກປະມານ 120 ກິໂລ, ຊຶ່ງເປັນຕົວຢ່າງຂອງປາທີ່ຍາວທີ່ສຸດທີ່ໄດ້ເກັບໄວ້, ປາຊະນິດນີ້ອາດຈະໃຫຍ່ ແລະມີຄວາມເຖິງ 15 ແມັດ. ໃຜກໍ່ບໍ່ຮູ້ໄປເຕີ້ເຕີ້ມຂໍຄວາມທີ່ຜິດໃສ່ກັບຮູບດັ່ງກ່າວ ເພາະເຫດໃດ? ພວກເຮົາບໍ່ຮູ້ຈັກ. ພວກເຮົາຮູ້ແຕ່ວ່າຮູບດັ່ງກ່າວບໍ່ແມ່ນຮູບຂອງນາງພະຍານາກ ແລະມັນກໍ່ບໍ່ໄດ້ອາໄສຢູ່ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ.

ປາເປົ້າ Tetraodontinae

ໂດຍ: ທ່ານ Chris Barlow

ຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ມີຄວາມອຸດົມໄປດ້ວຍຊະນິດພັນປາຢ່າງຫລວງຫລາຍທີ່ສາມາດກິນໄດ້, ແຕ່ປາເປົ້າບໍ່ຄວນເອົາເຂົ້າໃນບັນຊີປາທີ່ຄວນຈະກິນ. ມັນຄວາມອັນຕະລາຍສູງ ກໍລະນີເຫດການແມ່ນໄດ້ເກີດຂຶ້ນໃນເດືອນສິງຫາທີ່ຜ່ານມາຢູ່ເຂດພາກເໜືອຂອງກຳປູເຈຍ ເມື່ອຊາວບ້ານ 2 ຄົນກິນປາເປົ້າ ດ້ວຍຜິດຂອງປາເປົ້າແມ່ນໄດ້ເຖິງແກ່ຊີວິດ.

ປາເປົ້າ ແມ່ນມີທົ່ວທຸກບ່ອນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ, ມັນສາມາດແວບຕົວ ແລະເຮັດຕົວໃຫ້ເບັ້ງຂຶ້ນເໝືອນລູກໝາກປູມເປົ້າໄດ້. ມັນສາມາດ ເຮັດແນວນີ້ໄດ້ຍ້ອນການສູບລົມ ຫລືນ້ຳເຂົ້າໄປໃນກະເພາະອາຫານ ເພື່ອເປັນການປ້ອງກັນຕົວຈາກສັດອື່ນ ແລະເວລາຖືກເຮົາຈັບ.

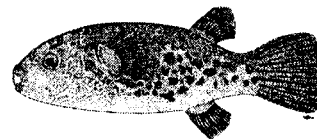

ມີຊື່ເອີ້ນຕາມພາສາຂອງແຕ່ລະປະເທດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງດັ່ງນີ້ ຫວຽດນາມເອີ້ນວ່າ ກາມໂອກ, ກຳປູເຈຍເອີ້ນວ່າ ເຕຣກຳປິດ, ລາວ ແລະ ໄທ ເອີ້ນວ່າ ປາເປົ້າ ຫລື ປລາເປົ້າ ພາສາອັງກິດເອີ້ນວ່າ ພັບເພີ ພິສ, ປາເປົ້າບໍ່ແມ່ນປາເສດຖະກິດ ແຕ່ມັນຈະມັກຕິດມາຕາມອຸປະກອນຫາປາຂອງຊາວປະມົງໂດຍບໍ່ໄດ້ເຈຕະນາ ເຊັ່ນຖືກມອງ ຫລື

ເຄື່ອງຫາປາອື່ນໆ. ຊັ້ນຂອງປາເປົ້າຈະບໍ່ມີພິດແຕ່ພິດແມ່ນມີຢູ່ຕາມໜັງ ແລະອະໄວຍະວະອື່ນ. ສານພິດດັ່ງກ່າວ (Tetrodotix) ປາເປົ້າບໍ່ໄດ້ຜະລິດໃນຕົວມັນ ແຕ່ເກີດຈາກເຊື້ອບັກເຕີຣີພາຍໃນ. ສານພິດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີຄວາມແຮງ 1,200 ເທື່ອຫລາຍກວ່າ ໄຊຍາໄນ (Cyanide), ໃນປາຕົວນຶ່ງສາມາດຂ້າໄດ້ເຖິງ 30 ຄົນ.

ອາການທຳອິດຂອງການກິນພິດປາເປົ້າແມ່ນມືນຕາມປາກ ແລະຮີມສິບ, ປົກກະຕິຈະເກີດຂຶ້ນພາຍໃນ 20 ນາທີ ຫາ 3 ຊົ່ວໂມງ, ມັນຈະຂະຍາຍຄວາມຮູ້ສຶກໄປຫາໃບໜ້າ ແລະ ແຂນຂາ ແລ້ວຕາມມາດ້ວຍການອ່ອນເພງ ແລະທັນໃຈຍາກ. ໃນລະຍະສຸດທ້າຍ ຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈະຍັງມີສະຕິ ແຕ່ຕົນຕົວຈະເປັນອຳມະພາດ, ແລະຈະເຖິງແກ່ຊີວິດພາຍໃນ 4 ຫາ 8 ຊົ່ວໂມງ.

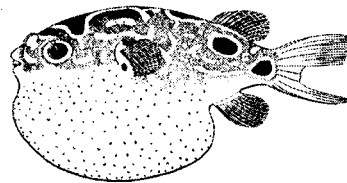
ມີພຽງປະເທດດຽວທີ່ຈັບປາເປົ້າໃນທາງການຄ້າ ແລະບໍລິໂພກຊັ້ນປາເປົ້າ ນັ້ນຄື ປະເທດຍີ່ປຸ່ນ. ຊຶ່ງເອີ້ນວ່າ ຟູກູ (Fugu) ທີ່ບໍລິການເປັນອາຫານຈານເດັດ ຫລື ອາຫານຈານແຊບໃນຮ້ານອາຫານທີ່ມີຊື່ສຽງ. ແລະມີພຽງແຕ່ ພໍ່ຄົວທີ່ມີໃບຮັບຮອງເທົ່ານັ້ນ ທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເຮັດອາຫານດັ່ງກ່າວ. ເນື້ອປາ

ຈະບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຫາກບໍ່ມີການຕິດເປື້ອນຂອງພິດທີ່ມາຈາກໜັງ ແລະວະໄວຍະວະອື່ນ. ໂດຍທົ່ວໄປຈະເຊື່ອເປັນແຜ່ນບາງໆ ແລະກິນດິບ. ແລະບາງຄັ້ງກໍ່ຕົ້ມເຮັດເປັນນ້ຳຊູບ.

ບາງພໍ່ຄົວ ຈະຢອດພິດນັ້ນຈຳນວນນ້ອຍໆນຶ່ງໃສ່ກັບເນື້ອປາ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເມື່ອເວລາກິນ Fugu ຈະຮູ້ສຶກຄ້າຍກັບກິນປະເພດເຄື່ອງດອງ (Pickle) ແລະຮູ້ສຶກ ມື່ນໆທີ່ລື່ນ ແລະຮີມສົບ. ຄວາມຮູ້ສຶກດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນຄວາມຊາບຊ້ຳຂອງການກິນ Fugu, ແຕ່ການຄວບຄຸມປະລິມານຂອງພິດດັ່ງກ່າວ ທີ່ຈະໃສ່ໃນເນື້ອປາແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງສູງ ຖ້າບໍ່ມີຄວາມຊຳນານແທ້ໆ ບໍ່ຄວນເຮັດ. ແຕ່ກໍ່ບໍ່ຄ່ອຍຈະມີຜູ້ຕາຍຍ້ອນການກິນອາຫານຈານແຊບດັ່ງກ່າວ.

ມີງແມ່ນປະກອບສ່ວນອັນໃຫຍ່ຫລວງໃນການປະເມີນການທີ່ບໍ່ມີພໍ່ຄົວທີ່ມີໃບຮັບຮອງຢູ່ໃນຂົງເຂດອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງເຮົາ, *Catch and Culture* ຂໍແນະນຳວ່າ ບໍ່ຄວນກິນປາເປົ້າ ເມື່ອຈັບມັນໄດ້ ໂດຍບັງເອີນ ກໍ່ໃຫ້ປ່ອຍມັນຄືນສູ່ແມ່ນ້ຳໄປ.

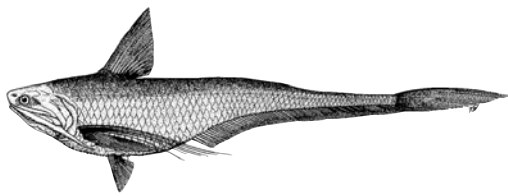

Zeb Hogan

ບົດບາດແມ່ຍິງລາວໃນວຽກງານການປະມົງ

ປະຊາຊົນລາວສ່ວນຫລາຍແມ່ນອາໄສຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ອາໄສການປູກພືກ ແລະການຫາປາໃນຊີວິດປະຈຳວັນ ອາຫານສ່ວນໃຫຍ່ຈະປະກອບດ້ວຍ ທັນຍາຫານ ປາ ສັດ ແລະພືດຜັກ ໝາກໄມ້ທີ່ຫາເກັບໄດ້ຈາກປ່າໄມ້ ແລະເຂດດິນນ້ຳຖ້ວມ. ໂປຣເຕອິນ ຈາກປາ ແລະສັດນ້ຳອື່ນໆ ເຊັ່ນ ກຸ້ງ ຫອຍ ປູ ກົບ ຂຽດ ແລະແມງໄມ້ນ້ຳຕ່າງ ແມ່ນສູງເຖິງ 90% ທີ່ປະຊາຊົນເຮົາບໍລິໂພກ, ການປະກັນສະບຽງອາຫານ, ນອກນັ້ນ ການປະມົງກໍຍັງເປັນແຫຼ່ງສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວຊາວຊົນນະບົດ ບາງເທື່ອກໍຍັງສະສົມໄວ້ຍາມສຸກເສີນຕະຫລອດ ເຖິງເປັນຄ່າຮ່ຳຮຽນຂອງລູເຕົ້າ. ເໝືອນກັບບ່ອນອື່ນໆໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ, ແມ່ຍິງແມ່ນມີບົດບາດສຳຄັນໃນວຽກງານການປະມົງ, ບົດບາດຂອງແມ່ຍິງລາວບໍ່ພຽງແຕ່ເຮັດການປຸງແຕ່ ແລະການຕະລາດເທົ່ານັ້ນ ເຂົາເຈົ້າຍັງປະກອບສ່ວນຄຽງປ່າຄຽງໄລ່ກັບເພດຊາຍໃນວຽກງານການລ້ຽງປາ ແລະການຫາປາອີກດ້ວຍ. ມີບົດລາຍງານເມື່ອບໍ່ນານມານີ້ ຊຶ່ງເຮັດໂດຍຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານການຄຸ້ມຄອງການປະມົງຂອງແຜນງານປະມົງໃນ MRC ທ່ານ Wolf Hartmann ແລະນາງ ເກສອນ ໄຊຍະສານ ໄດ້ລາຍງານວ່າ ແມ່ຍິງລາວໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມຂະບວນການກັບຜູ້ຊາຍໃນວຽກງານປະມົງຢ່າງເຂັ້ມແຂງ. ພາຍໃຕ້ແຜນຍຸດທະສາດຊຶ່ງວາງອອກໂດຍ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະປ່າໄມ້ ໃນປີ 1999, ມີໃຈ

ຄວາມຕອນນຶ່ງວ່າ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແມ່ນຊັບສົມບັດຂອງລັດ ແລະປະຊາຊົນທັງຊາດ ພ້ອມກັນນຳໃຊ້ປະໂຫຍດ. ທີ່ດິນ ແມ່ນຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງຂອງລັດ ແຕ່ມອບກຳມະສິດນຳໃຊ້ໃຫ້ບຸກຄົນ, ກຸ່ມຄົນ ແລະ/ຫລື ບໍລິສັດເອກະຊົນໃຊ້ໃນລະຍາວນານ. ດິນໃນນ້ຳ ແລະນ້ຳໃຕ້ດິນກໍ່ເໝືອນກັນແມ່ນສາມາດ ໃຫ້ກຳມະຊິດນຳໃຊ້ແກ່ອົງກອນ ຫລື ເອກະຊົນ ບຸກຄົນ. ການໄດ້ມາຂອງສິດນຳໃຊ້ຊັບສິນທີ່ເປັນທາງການ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກ: ການຊື້ສິດນຳໃຊ້, ການສືບມູນ ແລະການມອບໝາຍຈາກລັດໃນການນຳໃຊ້. ແຕ່ການເປັນເຈົ້າຂອງ ແມ່ນບໍ່ອີງຕາມຕຳແໜ່ງທາງກົດໝາຍສະເໝີໄປ ດັ່ງທີ່ລັດຮັບຮູ້ ໂດຍພຶດຕິໄນໃນການຄຸ້ມຄອງສິດໂດຍປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງຂອງທ້ອງຖິ່ນສ່ວນຫລາຍແມ່ນອີງຮີດຄອງປະເພນີປະຕິບັດມາໃນທ້ອງຖິ່ນໃນແຕ່ລະສະພາບແວດລ້ອມ ແລະລະດູການ. ໜອງ ທີ່ປ່ອຍປາ ຫລືບູກບົວເປັນຕົ້ນ ອາດກາຍເປັນຊັບພະຍາກອນທາງນ້ຳທີ່ເປັນກຳມະຊິດເອກະຊົນຊົ່ວຄາວ. ການປະມົງໃນແຫຼ່ງນ້ຳອື່ນ ເຊັ່ນ ຫ້ວຍ ນ້ອຍ ປຸງ/ຊຳ ອ່າງເກັບນ້ຳ ໜອງທຳມະຊາດ ແມ່ນຈະຄຸ້ມຄອງໂດຍຊຸມຊົນ/ກຸ່ມບ້ານ, ການຄຸ້ມຄອງດັ່ງກ່າວອາດຈະມອບໃຫ້ສະມາຊິກພາຍໃນຊຸມຊົນເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ, ແຕ່ບໍ່ແມ່ນຄົນຈາກພາຍນອກ, ຫລືຊຸມຊົນຄຸ້ມຄອງ ເພື່ອສ້າງລາຍຮັບ

ໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ ເພື່ອໃຊ້ໃນກິດຈະກຳດ້ານສັງຄົມຂອງໝູ່ບ້ານ.

ການປະມົງຊຸມຊົນອາດຈະເລື່ອມລຳກັບຊິດຂອງສ່ວນບຸກຄົນທີ່ຫາກິນລ້ຽງຄອບຄົວ. ໃນຄະນະດຽວກັນ ຢູ່ແຫ່ງນຳໃຫຍ່ໆ ການຄຸ້ມຄອງຂອງຊຸມຊົນນຶ່ງໆອາດຈະບໍ່ທົ່ວເຖິງ ຈຶ່ງປ່ອຍໃຫ້ເຂົ້າໄປນຳໃຊ້ແບບເປີດກ້ວາງ. ບາງແຫຼ່ງນ້ຳທີ່ເປັນບ່ອນສຳຄັນໃນການຫາປາ ແມ່ນອາດຈະເປັນຂອງບຸກຄົນຫລື ຊຸມຊົນທີ່ໃກ້ຄຽງນັ້ນ.

ຢູ່ທີ່ພາກໃຕ້ຂອງປະເທດລາວ ບົດລາຍງານໄດ້ບອກວ່າ ບ່ອນຕັ້ງ “ຫລີ້ ແລະ ຕ້ອນ” ຕາມນ້ຳຕົກເຂດຫລີ້ຜີ ຫລີ້ ຄອນພະເພັງ ຕະລອດເຖິງລວງດັກປາ ແລະບ່ອນໃສ່ມອງ ແມ່ນເປັນກຳມະຊິດຂອງເອກະຊົນ. ເຂົາເປັນເຈົ້າຂອງ ເໝືອນກັນກັບ ການເປັນເຈົ້າຂອງທຶນາ ແລະເຮືອນ. ນັກຄົ້ນຄ້ວາທ່ານນຶ່ງໄດ້ບອກວ່າ ມັນອາດຈະບໍ່ເປັນທາງການ, ແຕ່ລັດກໍ່ຮັບຮູ້ການຄອບຄອງດັ່ງກ່າວຈຶ່ງໄດ້ເກັບພາສີກັບຜູ້ທີ່ຂຶ້ນທະບຽນບ່ອນຫາປາດັ່ງກ່າວ. ເຂົາເຈົ້າສາມາດສືບມູນຕໍ່ລູກຫລານ ແລະສາມາດໃຫ້ຄົນອື່ນເຂົ້າໃນປີໃດທີ່ເຈົ້າຂອງທີ່ບໍ່ໄດ້ເຮັດດ້ວຍຕົວເອງ. ມີບາງບ່ອນອາດເປັນຊັບສົມບັດສ່ວນລວມຂອງບ້ານ ແທນທີ່ຈະເປັນຂອງບຸກຄົນ.

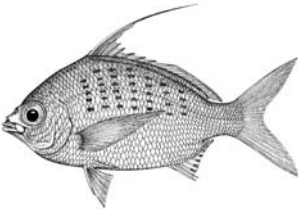
ສຳຫລັບແມ່ຍິງ ກໍ່ສາມາດເຈົ້າຂອງບ່ອນຫາປາໄດ້ເຖິງແມ່ນວ່າລູກ ແລະຜົວຂອງເຂົາເຈົ້າຈະເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງໃນແຕ່ລະວັນ. ເຂົາເຈົ້າຍັງບອກວ່າ ຫລີ້ຂະນາດໃຫຍ່ຢູ່ທີ່ບ້ານທາງຄອນ ແມ່ໝ້າຍຄົນນຶ່ງເປັນ ຊຶ່ງລາວມີຫລາຍບ່ອນໃສ່ມອງເປັນຂອງລາວ

ດ້ວຍ, ນັກຄົ້ນຄ້ວາກ່າວຕໍ່ໄປວ່າ ຂ້ອຍບໍ່ເຄີຍໄດ້ຍິນໃຜເວົ້າຢູ່ເມືອງໂຂງວ່າຜູ້ຍິງເປັນເຈົ້າຂອງສະຖານທີ່ດັ່ງກ່າວ ແຕ່ຄວາມເປັນຈິງແລ້ວມັນມີແທ້ແມ່ຍິງກໍ່ສາມາດເປັນເຈົ້າຂອງສະຖານທີ່ ແລະ ອຸປະກອນຫາປາຄືກັບຜູ້ຊາຍ.

ຄຽງຄູ່ກັບວຽກງານກ່ຽວກັບຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນ້ຳແມ່ຍິງລາວກໍ່ສາມາດເຂົ້າຫາແຫຼ່ງທຶນ ແລະວິຊາການຕ່າງໆໄດ້ ເຊັ່ນລະບົບສົນເຊື່ອ ແລະການສະສົມ/ປະທັບເງິນທີ່ບໍລິການຈາກສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ.

ແມ່ຍິງສາມາດໃຊ້ເຕັກນິກງ່າຍໆໃນການເຮັດອຸປະກອນຫາປາໂດຍໃຊ້ວັດຖຸດິບທີ່ມີໃນທ້ອງຖິ່ນ ການເຂົ້າຫາອຳນາດການປົກຄອງກໍ່ໄດ້ມີການປັບປຸງຂຶ້ນ. ແຕ່ໂດຍທົ່ວໄປ ຍັງສັງເກດເຫັນວ່າ ເວລາແລະ ໂອກາດຂອງແມ່ຍິງແມ່ນມີນ້ອຍ ໃນການເຂົ້າຫາ ແຫຼ່ງເຕັກໂນໂລຊີ ແລະຂ່າວສານຂໍ້ມູນເມື່ອທຽບໃສ່ເພດຊາຍ. ຊຶ່ງຜູ້ຂຽນຍັງສັງເກດເຫັນວ່າ ໃນຊ່ວງການປະຕິບັດວຽກງານຂອງ ໂຄງການຄຸ້ມຄອງການປະມົງອ່າງຂອງແຜນງານປະມົງຂອງ MRC ທີ່ກຳລັງດຳປະຕິບັດງານກ່ຽວກັບທົດລອງການຄຸ້ມຄອງການປະມົງໃນອ່າງເກັບນ້ຳ 4 ແຫຼ່ງຢູ່ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ ແລະ ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ ຊຶ່ງມີທັງຍິງ ແລະ ຊາຍເຂົ້າຮ່ວມ ແລະມີສິດເທົ່າທຽມກັນໃນການທຳການຜະລິດ ແລະ ການຊື້-ຊາຍປາ.

ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຜູ້ຂຽນຍັງສັງເກດເຫັນວ່າ ສິດທິໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບສົມບັດທ້ອງຖິ່ນແມ່ນຍັງບໍ່ທັນ

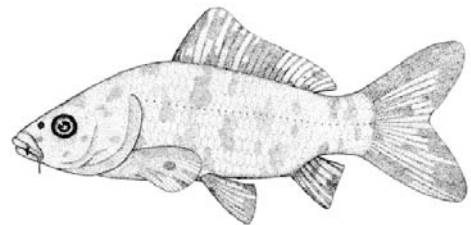
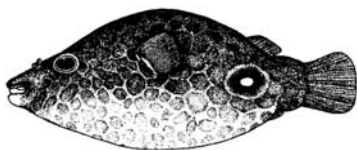

ຄົບຖ້ວນ ຊຶ່ງເຫັນໄດ້ຈາກ ການມອບເໝົາລະບົບ ການຕະລາດປາໃຫ້ເປັນຂອງເອກະຊົນ ໂດຍການ ຂາຍສຳປະທານການເກັບຊື້ ຊຶ່ງມີການຜູກຂາດ ແຕ່ຜູ້ດຽວ ນີ້ເປັນການຖອຍຫລັງ. ທັງໆທີ່ ນະໂຍ ບາຍ ແລະ ຍຸດໂທບາຍ ກ່ຽວກັບ “ບົດບາດ ຍິງ-ຊາຍ ແລະຄວາມຮັບຜິດຊອບ” ແລະ ຄວາມ ຮັບຜິດຊອບໃນການຕັດສິນບັນຫາຂອງຊຸມຊົນ ແມ່ນໄດ້ວາງອອກແລ້ວ. ຜູ້ຂຽນຄາດຄະເນວ່າ ພາກປະຕິບັດຕົວຈິງຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການສະນັບ ສະໜູນ ຈາກອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ໜ່ວຍງານວິຊາການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ກໍລະນີຂອງ 4 ອ່າງຂອງໂຄງທີ່ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ ແລະນະຄອນ ຫລວງວຽງຈັນ, ພວກເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ສະເຮັດກິດຈະ ກຳເສີມ ຄື ການປຸງແຕ່ງປາ, ການປະສົມພັນປາ ແລະ ການອະນຸບານລູກ ເພື່ອເປັນລາຍຮັບເສີມ ຂອງຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງອ່າງ.

“ ສະຫລຸບໄດ້ວ່າ ການຮ່ວມມື ແລະປະສານງານ ຂອງທຸກໆຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນລະດັບຕ່າງ ໆ ແຕ່ທ້ອງຖິ່ນລະດັບປະເທດ ແມ່ນມີຄວາມສຳ ຄັນ ແລະຈຳເປັນ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງທຸກຝ່າຍ. ຊຶ່ງອາດຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍມີຫລາຍພາກສ່ວນ ຫລື ຈັດຕັ້ງເປັນເຄື່ອນຄ່າຍສະເພາະວຽກງານນັ້ນໆ ໂດຍອີງໃສ່ການຈັດຕັ້ງການຮ່ວມມືຊຶ່ງກັນແລະທີ່ມີ ຢູ່ແລ້ວນັ້ນ, ສິ່ງສຳຄັນແມ່ນເພື່ອໃຫ້ມີແນວຄິດຄິ ເລີ້ມ ແລະການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ.

ແມ່ຍີລາວສ່ວນຫລາຍປະກອບສ່ວນໃນການຫາປາ ຂາຍປາ ປຸງແຕ່ງ ແລະ ການເຮັດ ແລະສ້ອງແປງເຄື່ອງມືຫາປາ

ຊ່ວງເວລາວິກິດໃນແມ່ນ້ຳສິງຄາມ, ປະເທດໄທ

ໂດຍ: ທ່ານ Peter Starr

“ແມ່ນ້ຳສິງຄາມແມ່ນສາຂາແມ່ນ້ຳຂອງຂະນາດບານກາງຢູ່ໃນປະເທດໄທ, ຊຶ່ງມີຄວາມອຸດົມສົມບູນທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນການປະມົງ, ການພະຍາຍາມຢຸດຕິ ການໃຊ້ໂຕ່ງໃຫຍ່ ແລະ ເຄື່ອງມືຫາປາທີ່ຜິດກົດໝາຍຕ່າງໆເພື່ອຄຸ້ມຄອງພັນປາ, ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຜົນດີໃນທາງປະຕິບັດພໍເທົ່າໃດ”

ຊາວບ້ານໃນ ສິງຄາມ, ຊຶ່ງເປັນຕົວເມືອງທີ່ຕັ້ງຢູ່ຕອນໃຕ້ສຸດຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳສິງຄາມໃນພາກຕາເວັນອອກສ່ຽງເໜືອຂອງປະເທດໄທ ມີຄວາມຮູ້ສຶກເສົ້າໃຈ ເມື່ອເຂົາເຈົ້າຖືກຫ້າມການນຳໃຊ້ໂຕ່ງໃນການຫາປາໂດຍທາງການປະມົງຂອງໄທ, ຊຶ່ງໃຊ້ຈັບປາຂັ້ນ-ລ່ອງໃນແມ່ນ້ຳສິງຄາມໃນຊ່ວງເດືອນ 9-10 (ກັນຍາ-ຕຸລາ). ການໃຊ້ລະບຽບດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ເລີ່ມມາແຕ່ ປີ 2001. ຊຶ່ງຈະມີໜ່ວຍງານກວດກາຂອງກົມປະມົງເປັນຜູ້ທຳການກວດກາໃນການປະຕິບັດລະບຽບການດັ່ງກ່າວ. ຊາວປະມົງກ່າວວ່າ “ທຸກວັນນີ້ເມື່ອຂ້ອຍອອກໄປຫາປາເມື່ອໃດ ຄືກັບວ່າຂ້ອຍໄດ້ທຳຜິດກົດໝາຍ” ຖ້າຫາກ ທາງການບໍ່ຢາກໃຫ້ພວກເຮົາໃຊ້ໂຕ່ງຫາ

ປາ ທາງການກໍ່ຄວນແນະນຳຫາທາງອອກເພື່ອຊົດເຊີຍລາຍຮັບທີ່ມີຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດທີ່ຂາດຫາຍໄປ, ຊາວບ້ານຫລາຍຄົນຈຶ່ງມາ ພວກເຂົາມີໜີ້ສິນທີ່ໄດ້ກູ້ຢືມມາລົງທຶນ ຊຶ່ງປະກອນໃນການເຮັດໂຕ່ງ ຊຶ່ງບໍ່ມີຄວາມສາມາດໃນການຈະຈ່າຍຄືນໄດ້ “ຖ້າທາງການສັ່ງໃຫ້ພວກເຮົາເຊົາໃຊ້, ພວກເຮົາຈະຮຽກຮ້ອງການທົດແທນ”.

ມີປະມານ 30 ຄອບຄົວ ໃນເມືອງສິງຄາມທີ່ໂຕ່ງຫາປາ ຊຶ່ງໃຊ້ປະມານ 3 ອາທິດ ຄືຊ່ວງເດືອນກັນຍາ-ຕຸລາ ຂອງແຕ່ລະປີ, ແຕ່ລະຄອບຄົວມີປະມານ 2 ດ່າງ ຊຶ່ງລົງທຶນຢ່າງນ້ອຍ 100,000 ບາດ (\$2,400) ເພື່ອຊື້ປະກອນຊຶ່ງສາມາດໃຊ້ໄດ້ເຖິງ 5 ຫາ 15 ປີ. ສາມາດຈັບປາໄດ້ເຖິງ 200 ກິໂລຕໍ່ດ່າງ/ວັນ ໃນລະດູການນຶ່ງ ສາມາດສ້າງລາຍຮັບໄດ້ປະມານ 45,000 ບາດ ຫລັງຈາກຫລັກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເຊັ່ນ ເຊື້ອໄຟແລະແຮງງານອອກແລ້ວ.

ຊາວປະມົງກ່າວວ່າ ການຫ້າມການໃຊ້ໂຕ່ງເຮັດໃຫ້ລາຍຮັບໄດ້ພຽງປະມານ 9,000 ບາດ, ແລະກໍຍັງມີຄວາມສັບສົນເລື່ອງການໃຊ້ເຄື່ອງມືຫາປາທີ່

ຖືກຫ້າມອື່ນໆປາກົດວ່າອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນບໍ່ຄ່ອຍຈະປະຕິບັດຕາມເທົ່າໃດ, ຕົວຢ່າງການໃຊ້ອວນ ຊຶ່ງຢູ່ໃນເຄື່ອງມືທີ່ຖືກຫ້າມ, ແຕ່ຊາວປະມົງກໍຍັງໃຊ້ໄດ້ ຫາກເຂົາເຈົ້າຈ່າຍຄ່າພາສີໃຫ້ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ.

ການໃຊ້ເຄື່ອງມືທີ່ເຫັນທຳລາຍສູງກໍຍັງສາມາດທຳໄດ້ຫາກເປັນການຂາຍສຳປະທານລັກສະນະສ່ວນລວມ ເຊັ່ນການໃຊ້ ມອງກັດ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນໄດ້ກ່າວວ່າຂະບວນການດັ່ງກ່າວແມ່ນເຮັດເພື່ອນຳເງິນເຂົ້າໂຄງການພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນ.

ໂຕ່ງ ຮູບລັກສະນະ ໂຕ U ຫລືເອີ້ນວ່າ “ກັດ” ໃນຮູບນີ້ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ແມ່ນ້ຳສິງຄາມ, ຊຶ່ງສາມາດຈັບສັດນ້ຳໄດ້ທຸກໆຊະນິດທີ່ຜ່ານເຂົ້າໄປ ແລະເປັນເຄື່ອງມືທີ່ເກືອດຫ້າມໃນອ່າງແມ່ນ້ຳສິງຄາມ

ທ່ານ ວິຣະທຳ ທອງພັນ ຜູ້ອຳນວຍການ ສູນຄົ້ນ ຄວ້າແລະພັດທະນາການປະມົງນ້ຳຈືດ ສາກົນນະ ຄອນກ່າວວ່າ ເຮົາໄດ້ຂ່າວມື້ຄັ້ງທຳອິດເມື່ອ 2 ປີຜ່ານມາ ເວລານັ້ນເຮົາເຮັດວຽກຢູ່ຈັງຫວັດໃກ້ຄຽງ. “ມີຫລາຍຄົນໄດ້ເລົ່າໃຫ້ຟັງເມື່ອປີ 2002 ແລະ 2003, ຈາກນັກວິຊາການປະມົງໄດ້ລົງໄປພື້ນທີ່ ເພື່ອທຳການສຶກສາບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ພົບວ່າມີການໃຊ້ເຄື່ອງມືທີ່ທຳລາຍຊັບພະຍາກອນປະມົງຢ່າງຫລວງຫລາຍ.

ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ ທ່ານ ວິຣະທຳໄດ້ກ່າວວ່າ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມະການນຶ່ງຂຶ້ນຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍຕົວແທນທາງລັດຖະການ ແລະຊາວບ້ານ “ພວກເຮົາຫລັກການ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສອນໃຫ້ປະຊາຊົນໃນການເຄື່ອງມືທີ່ບໍ່ທຳລາຍຊັບພະຍາກອນ. ຮ່າງລະບຽບການໄດ້ສ້າງຂຶ້ນແລ້ວໃນເດືອນກັນຍາ 2004 ແຕ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ປະຕິບັດ ເນື່ອງຈາກງົບປະມານຍັງບໍ່ທັນມີ”.

ເພື່ອຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງຕໍ່ບັນຫາດັ່ງກ່າວ ທ່ານ ວິຣະທຳ ມີຄວາມຍິນດີທີ່ທຳການສຶກສາແລະຄົ້ນຄວ້າ ໂດຍຮ່ວມມືກັບປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນ ກ່ຽວກັບການເຕີ້ມຂຶ້ນຂອງປະຊາກອນ ກໍຄືຊາວປະມົງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳສິງຄາມ. ຊຶ່ງການສຶກສາປົດງວແມ່ນບໍ່ພຽງພໍ ຢ່າງນ້ອຍຕ້ອງໃຊ້ເວລາ 3 ປີ. ສິ່ງສຳຄັນແມ່ນ ນັກວິຊາການຕ້ອງຢູ່ກັບພື້ນທີ່ເປັນເວລາຍາວນານ ເພື່ອເຫັນໄດ້ບັນຫາອັນແທ້ຈິງ ແລະເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານໄວ້ເນື້ອເຊື່ອໃຈ ປົກກະຕິຊາວມັກຈະບໍ່ເຊື່ອຄົນທາງນອກງ່າຍໆ ເຊັ່ນ ພະນັກງານກວດການ ຊຶ່ງມາຈາກພາຍນອກຂອງກົມປະມົງ. ໃນປັດຈຸບັນ, ຂ້າພະເຈົ້າເຫັນວ່າ ເປັນເວລາວິກິດ ນອກຈາກການໃຊ້ໂຕ່ງແລ້ວ ອີກອັນນຶ່ງແມ່ນ ການໃຊ້ມອງກັດ ຊຶ່ງເຄື່ອງມືດັ່ງກ່າວແມ່ນສາມາດຈັບໄດ້ທຸກຢ່າງ.

ທ່ານ ວິຣະທຳ ຍັງໄດ້ອະທິບາຍອີກວ່າ ແມ່ນ້ຳສິງຄາມມີພື້ນທີ່ເຂດນ້ຳຖ້ວມອັນກ້ວາງໃຫຍ່ ທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນຕໍ່ການປະມົງ ແລະເປັນບ່ອນປະສົມພັນ ວາງໄຂ່ປາໃນຊ່ວງລະດູຝົນ, ແລະສະດວກໃນການເຂົ້າໄປຊຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນກ່ວາ ແມ່ນ້ຳມູນ.

ໃນສະພາບການເຊັ່ນນີ້ ການປະມົງແບບເພື່ອການຄ້າ ແມ່ນນັບມື້ເພີ່ມຂຶ້ນ. ບາງຜູ້ປະມູນໄດ້ຈ່າຍສູງເຖິງ 1 ລ້ານບາດຕໍ່ປີໃນການຊື້ສຳປະທານສຳຫລັບ “ກັດ”. ທ່ານ ວິຣະທຳ ກ່າວວ່າ ເມື່ອກ່ອນ ການຫາປາ ແມ່ນເພື່ອການບໍລິໂພກໃນຄອບຄົວ ແລະຫລາຍເປັນລາຍຮັບເຂົ້າຄອບຄົວເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ດຽວນີ້ກາຍມາເປັນການຈັບປາເພື່ອການຄ້າ.

ການປ່ຽນແປງບຸກຄະລະກອນໃນວົງການປະມົງຂອງ MRC

ໂດຍ: ຄຳເຕີມ ວດທະນະທຳ

ຜູ້ອອກໄປ:

ທ່ານ ໄຊປລາເດດ ຈູລະມະນີ ໄດ້ຖືກແຕ່ງຕັ້ງເປັນຮອງຫົວໜ້າຫ້ອງການ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະປ່າໄມ້ ນັບແຕ່ ວັນທີ່ 1 ເມສາ 2004.

ທ່ານ ໄຊປລາເດດ ເມື່ອກ່ອນເປັນຫົວໜ້າສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງຂອງ ລາວ ແລະເປັນຜູ້ປະສານງານຂອງຂະແໜງການປະມົງຂອງ MRC ໃນສປປ.ລາວແຕ່ປີ 1998- 2004. ໃນຊ່ວງດັ່ງກ່າວທ່ານໄດ້ປະກອບສ່ວນອັນໃຫຍ່ຫລວງໃນການຊຸກຍູ້ ປະສານງານ ແລະພັດທະນາການປະມົງ ໂດຍສະເພາະໃນສປປ.ລາວ. ສະນັ້ນ ຂະແໜງປະມົງຂອງ MRC ຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນເປັນຢ່າງຍິ່ງຕໍ່ການປະກອບສ່ວນຂອງທ່ານ.

ນາງ ຫວຽນທິເບິດ ໄດ້ຖືກແຕ່ງຕັ້ງເປັນນັກວິຊາການຂອງໂຄງການຄຸ້ມຄອງອ່າງທີ່ເຂດໂພນສູງພາກກາງ ຫວຽດນາມ. ນາງ ເບິດ ໄດ້ເປັນຜູ້ຊ່ວຍວິຊາການປະຈຳຢູ່ຂະແໜງການປະມົງMRC ລະຫວ່າງປີ 2001-2004.

ຂະແໜງການປະມົງຂໍອວຍພອນໃຫ້ນາງຈົ່ງປະສົບຜົນສຳເລັດໃນໜ້າທີ່ວຽກງານໃໝ່.

ທ່ານ ສິງຄຳ ພິນວິໄຊ ອະດີດ ຫົວໜ້າກົມລ້ຽງສັດ ແລະການປະມົງອອກບຳນານ ໃນເດືອນ ກໍລະກົດ 2004, ແລະທ່ານ ຄີຣີ ໂກຫານັນຕະກູນ

ອະດີດ ຫົວໜ້າສຳນັກງານກອງປະມົງນ້ຳຈືດຂອງໄທ ອອກບຳນານໃນເດືອນກັນຍາ 2004 ພາຍຫລັງ ທັງສອງທ່ານໄດ້ຮັບໃຊ້ວຽກງານມາ

ເປັນເວລາຍາວນານໃນການຮ່ວມມື ພັດທະນາຂະແໜງ ການປະມົງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ.

ຂະແໜງການປະມົງຂອງ MRC ຂໍອວຍພອນໃຫ້ທັງສອງທ່ານຈົ່ງມີແຕ່ຄວາມສຸກແລະໂຊກດີໃນຊີວິດບຳນານ.

ດຣ. ຫວຽນກວັກເອີນ ອອກບຳນານຫລັງຈາກເຮັດວຽກກັບຂະແໜງການປະມົງ MRC,

ດຣ. ເອີນ ເປັນນັກວິຊາການ ຂອງກະຊວງປະມົງຫວຽດນາມ ປະຈຳຢູ່ສູນຄົ້ນຄວ້າ ການລ້ຽງສັດນ້ຳເລກ 3 ທັງເປັນຫົວໜ້າໂຄງການ ຄຸ້ມຄອງອ່າງຕັ້ງຢູ່ Ban Me Thout, ດຣ. ມາຮັບໜ້າທີ່ເປັນວິຊາການຢູ່ ຂະແໜງການປະມົງ MRC ແຕ່ປີ 2001. ຂໍອວຍພອນໃຫ້ທ່ານຈົ່ງມີສຸ ຂະພາບແຂງແຮງ.

ຜູ້ເຂົ້າມາໃໝ່

ທ່ານ ເຊັ່ງ ໂມເຮັດ ສັນຊາດ ກຳປູເຈຍ ຕຳແໜ່ງຜູ້ຊ່ວຍ ວິຊາການຢູ່ຂະແໜງການປະມົງ MRC ແຕ່ວັນທີ່ 16 ສິງຫາ 2004. ໂມເຮັດ ຈົບປະນີຍາຕີ

ຈາກມະຫາວິທະຍາໄລ Nong Lam ຫວຽດນາມ.

ດຣ. ຊຸຊາດ ອິງທຳຈິດ ສັນຊາດໄທ ຕຳແໜ່ງວິຊາການ ຂະແໜງການປະມົງ ເລີ້ມແຕ່ ເດືອນ ຕຸລາ 2004.

ດຣ. ຊຸຊາດ ຈົບປະນີຍາເອກຈາກ AIT ປີ1997.

New information products

An Introduction to Cambodia's Inland Fisheries

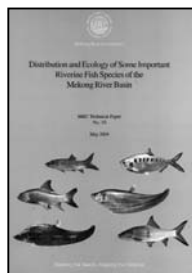
Cambodia relies heavily on its natural resources and agricultural land to provide food and livelihood for its 12 million people. Among the most vibrant of these renewable natural resources are the inland fisheries, which provide income and food security for millions of people. This report synthesises much of the relevant research on Cambodia's fisheries. Its easy-to-read style is complemented by numerous attractive photographs

Mekong Development Series No. 4, November 2004, 56 pages. US\$5.00

Distribution and Ecology of Some Important Riverine Fish Species of the Mekong River Basin

This new report complements an earlier report on fish migrations (Technical Paper No 8), which provided an overview of the general patterns of fish migrations and their significance for management. This report provides more detailed information of 40 key species which are significant in the Mekong River fishery. For each species it provides notes on distribution, feeding, size, population structure, critical habitats, life cycle and its importance in fisheries.

MRC Technical Paper No. 10, May 2004. 116 pages. US\$5.00

A new CD - Fisheries Information in the Lower Mekong Basin

The Fisheries Programme has produced many publications, databases, maps and photos covering the fisheries of the Mekong. Much of it is dispersed, having been published in various places and over an extended period. Now, for the first time, we have compiled the great majority of these publications in electronic form, and produced them on one CD.

The Fisheries Information in the Lower Mekong Basin CD-ROM has been compiled to provide a comprehensive research and educational resource for scientists, researchers and all those interested in the fisheries of the Lower Mekong Basin.

The CD offers a vast range of information produced by the Mekong River Commission's Fisheries Programme and its counterparts including approximately 300 technical papers and reports produced over the past 10 years. It contains nine databases related to catch assessment and five databases related to migration and spawning. Each database has its own manual and/or data dictionary. There is also a selection of photos on fishing activities in the Mekong.

A bibliography section provides references for a substantial collection of fisheries related papers and books.

Users can also access and explore 18 pre-made maps using the ArcReader, GIS software provided.

Publication of this CD is part of the Mekong River Commission's ongoing campaign to promote awareness of the issues surrounding the fisheries of the Lower Mekong Basin.

December 2004. US\$5.00

Fishing Gears in Songkhram River Basin

Mr Keeree Kohanantakul, Thailand Department of Fisheries, has documented the fishing gears of the Songkhram River in a new book. Many fishing gears used in the Songkhram River are based on local knowledge built up over centuries. Their designs and use reflect knowledge of fish behaviour, including feeding and movements associated with weather and moon phases, as well as local hydrological conditions. In compiling the information in the book, the author wanted to inform new generations of the initiative shown by their ancestors who invented and constructed fishing gears which do not over-exploit fish stocks like some of the modern fishing gears. This book has photos of all gears and information on their use. Soft cover, 87 pp, in Thai

Available from: Inland Fisheries Research and Development Bureau, Department of Fisheries, Thailand or Fisheries Programme, Mekong River Commission Secretariat, Vientiane, Lao PDR.

Tonle Sap Watch - a new newsletter

The Fisheries Action Coalition Team (FACT) in Cambodia is producing a new newsletter titled "Tonle Sap Watch". It aims to improve understanding about the latest development issues around the Tonle Sap Great Lake in Cambodia. The up-to-date news and articles review what is going on around the Lake and highlight major concerns and issues arising from development programs that might affect the richness of biodiversity, cultural and natural resources of this region.

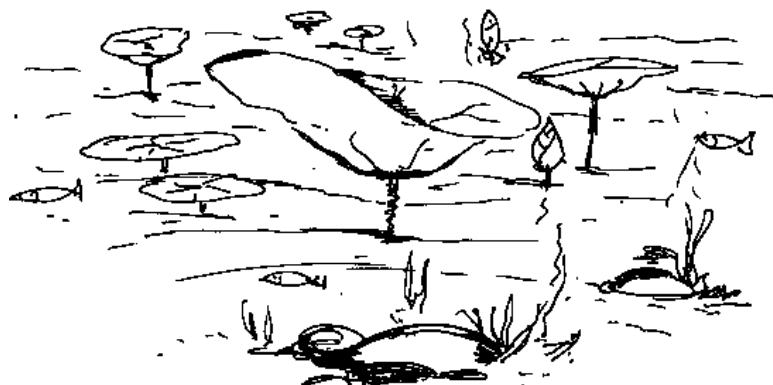
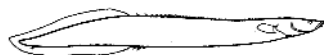
The newsletter is available electronically at www.fact.org.kh Hard copies can be obtained from The Fisheries Action Coalition Team, PO Box 2295, Phnom Penh, Cambodia.

Freshwater Fish Larvae

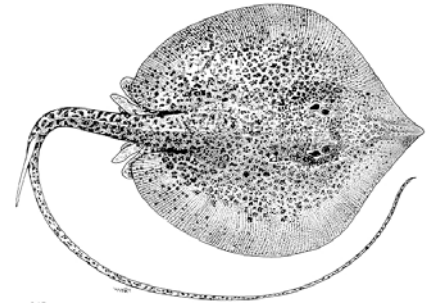

Knowledge of freshwater fish larvae is important for fisheries since it is the fundamental for aquaculture and management of aquatic resources. One of the leading researchers in the field is Dr Apichart Termvidchakorn, from the Thailand department of Fisheries, who has produced the book *Freshwater Fish Larvae of Thailand*. It contains basic information on reproduction, biology and classification of freshwater fish larvae. It will be a valuable resource book for researchers, students and others who are interested in the freshwater fisheries of Thailand. Soft cover, 130 pp, in Thai.

Available from: Inland Fisheries Research and Development Bureau, Department of Fisheries, Thailand

Mekong Fisheries Index

Bangkok pushing for ban on trade in Irrawaddy dolphins

Bangkok Post, May 6, 2004

Thailand is lobbying for support from other ASEAN member states and Australia for a ban on trading in rare Irrawaddy dolphins, now under the threat of extinction. The deputy chief of the Marine and Coastal Resources Department has called on the countries to back its proposal to ban trading in Irrawaddy dolphins (*Orcaella brevirostris*), a protected species under Appendix II of Cites (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora). The Appendix II status means the sale of a listed animal is possible with a certificate from a relevant state agency. In order to ban the sale completely, the animal must be listed on Appendix I of Cites.

Mekong Delta to become biggest aquatic producer

Vietnam News Agency, 31 July 2004

The Vietnamese Government's 2001 goal of expanding the Mekong Delta's aquaculture area to more than 700,000ha and its annually netted output to 1.7 million tonnes by 2005 looks set to be exceeded. Forecasts are now predicting output of 1.8 million tonnes of aquatic products including 250,000 tonnes of shrimp. This makes up 60 per cent of the country's total aquatic output. The output is expected to rise to two million tonnes, including 400,000 tonnes of shrimp, by 2010.

Concern voiced over excessive river dredging

The Nation, 30 July 2004

Environmental advocates have expressed concern that excessive dredging of rivers to source sand for construction projects has caused erosion of riverbanks in major arteries across the country. "The country's two largest waterways, the Chao Phya and the Mekong Rivers, are confronted with serious environmental problems, including eroded banks, shifting currents and increased sediment," a senior environmental official

said. The problems being experienced on the Mekong were in the areas of Mukdahan, Nakhon Phanom and Sakon.

ADB to study poverty in Mekong region

United Press International, 4 August 2004

The Asian Development Bank says it will be conducting a survey on the impact of economic integration on the greater Mekong region. The Manila-based ADB said it has been granted \$750,000 for the study by the Netherlands to examine how the poor in the region have been affected by the economic boom in the cross-border areas of Cambodia, Laos, Thailand and Vietnam.

Climate change will have catastrophic effect on key rivers: study

Agence France Press, August 2004

PARIS (AFP) - Climate change will have a disastrous effect on the flow of rivers that provide water for most of Earth's cities, it was reported. Rising levels of carbon dioxide pollution, caused by the unbridled burning of oil, coal and gas, will warm the troposphere, the lowest layer of the world's atmosphere, in addition to the land and seas, New Scientist says. In a computer model that factors in these changes, Princeton University researchers found that precipitation over the next three centuries will increase, boosting the discharge of fresh water around the world by nearly 15 percent.

Those that will start to decline include the Mississippi, Mekong and the Nile, one of the world's most heavily used and politically contested rivers, where (the) model predicts an 18 percent fall in flow," the report says.

Chemical free shrimp

Bangkok Post, 13 August 2004

Medical researchers have long hailed the potential health benefits for humans of probiotics and prebiotics

in products such as yoghurt, which help promote beneficial bacteria in the digestive system. Now Thai shrimp farmers are being encouraged to pick up on the trend. The Fisheries Department is suggesting that they replace drugs and food supplements with probiotic microbes in shrimp feed in order to make shrimp free of hazardous chemical substances and reduce farm production costs.

China plans more work on Mekong

Bangkok Post, 13 August 2004

China will deepen a section of the upper Mekong River that stretches from Jing Hong to Guan Laei in Xishuangbanna in Yunnan province to ease the way for freight ships, according to a transport official. He said the 80km river section was dominated by shallow sand bars that obstructed cargo ships. The sand bars would be removed so cargo ships of up to 400 tonnes could navigate year-round.

River At Risk

Special feature in the Far Eastern Economic Review, 26 August 2004

Drought, dam building and over-fishing are suffocating the Mekong, one of Asia's mighty, life-giving arteries. Can countries along its banks rally to save it? The sight of the mighty Mekong so depleted has galvanised international agencies, local environmentalists and a few government officials to take a fresh look at the state of the waterway that links China with Southeast Asia. The picture that emerges is of a river subjected to neglect, abuse and haphazard development, and heading for a crisis.

Mekong River Commission to strengthen cooperation with China, Myanmar

MRC press release, 26 August 2004

The Mekong River Commission is proposing increased technical cooperation with China and Myanmar as part of its Water Utilisation Programme. Mr Siripong Hungspreug, chairman of the MRC Joint Committee for 2004/2005, told delegates at the 9th Dialogue Meeting of the MRC held in Vientiane on August 26 that the cooperation would evolve around visits to the MRC Secretariat and to the Mekong Delta and Tonle Sap areas. At the Dialogue Meeting the MRC members briefed their dialogue partners on trans-boundary issues involved in the MRC's four core programs and sharing information on fisheries-related hydrological data and fish ecology.

World Bank consults on big Laos dam project

The Guardian, 1 September 2004

The World Bank launched an unprecedented exercise in public consultation yesterday on whether it should back a project to build a dam in Laos on a tributary of the Mekong river. More than 200 officials from the Lao and Thai governments, businessmen, environmentalists and academics began debating whether the bank should underwrite a £675m project to build the dam, being developed by a consortium of Lao, Thai, French and Italian investors. Bank officials claim the "detailed and intensive" level of consultation is setting a new benchmark for project assessment that should be copied worldwide.

Land rental attracts shrimp breeders to provinces in Mekong Delta area

Vietnam News Service website, 10 September 2004

Renting land for shrimp farming has become a popular trend in the Cuu Long (Mekong) Delta in recent years; people from Ca Mau, Bac Lieu and Soc Trang provinces have flocked to the southern province of Kien Giang in search of suitable and affordable land. In most of the cases landowners rent their land because they lack investment capital, skill or both. And while local residents have little experience with shrimp breeding, most renters have been in the business in their home provinces for years. With thousands of hectares of prime water surface for shrimp raising, the farmers in the southern part of Kien Giang Province have become the largest exporters of shrimp in the province.

Eel breeding makes Viet Nam debut

Vietnam News Service website, 10 September 2004

Multinational, joint venture Tan Do Phat-Vinh Phuc company has become the first fishing enterprise to breed eels in Viet Nam. Do Ngoc Lien, one of the company's senior officials, said the company will export its first batch of 65,000 eels in September. Tan Do Phat-Vinh Phuc has already received an offer from a Japanese importer to buy raw eels at US\$7 per kilogram and processed eels at \$10 per kilogram. Lien says the company has imported about two million baby eels to raise on 28 large and small ponds.

Shrimp 'dumping' ruling

Mercury News, Vietnam Bureau, September 2004

At the behest of US shrimpers, the Commerce Department ruled earlier this month that Vietnamese and Chinese shrimp growers have been "dumping"

their shrimp on the US market at unreasonably low prices. The United States has begun collecting tariffs of up to 93 percent on Vietnamese shrimp and 113 percent on Chinese shrimp. The rates are preliminary. The foreign shrimpers can appeal the ruling, which won't become final until January. Almost half of Vietnam's shrimp exports go to the United States. Europe and Japan are also major buyers.

Hundreds flock to see annual prawn 'parade'

Bangkok Post, September 2004

Hundreds of tourists flocked to a wildlife sanctuary in Nam Yuen district, Thailand to see the annual "parade" of Lanchester's freshwater prawns. The parade, or march, is actually the yearly migration of millions of prawns from Yod Dom wildlife sanctuary when they make a nocturnal 25km journey upstream to mate and spawn. The migration takes place each September. The parent prawns die after laying their eggs and when these eggs hatch the offspring are washed downstream in the rapids where they mature and then make the same trek upstream the following year.

Asia's Small-Scale Fishers Vulnerable to Global Fish Crisis, says New WRI Report

US Newswire, 29 September 2004

In the rural provinces around Southeast Asia's largest freshwater lake, the Tonle Sap in Cambodia, violent conflicts are increasingly becoming routine between small-scale fishers and operators of large-scale, commercial fish pens. The local fishers accuse the wealthy outsiders of having corrupt ties to the government and of using destructive fishing methods. In turn, the commercial owners say that the independent fishermen poach their stocks. Such conflicts and other issues related to the complex problem of the global fish crisis are examined in a new report by scientists from the World Resources Institute

(WRI). The report, *Fishing for Answers: Making Sense of the Global Fish Crisis*, is written by WRI's Yumiko Kura, Carmen Revenga, Eriko Hoshino, and Greg Mock. The report also investigates the depletion of global fish stocks and details actions consumers can take to achieve sustainability in fishing.

Giant Catfish classified as critically endangered

Bangkok Post, September 16 2004

The World Conservation Union (IUCN) has listed the Mekong Giant Catfish (*Pangasianodon gigas*) as "critically endangered" which means that unless their situation is addressed urgently, the world could lose a key species in one of its most complex river systems. The IUCN hopes that listing the status of threatened species in its Red List of Threatened Species will help reflect how healthy the environment is and encourage proper oversight to improve and maintain global biodiversity.

Scientists in 17 Nations to Study Fish

Associated Press, November 18, 2004

Scientists in 17 countries will scout waterways to locate and study the world's largest freshwater fish species, many of which are declining in numbers, hoping to learn how to better protect them. The Scientists will look for creatures such as the Mekong giant catfish, goliath catfish, giant stingrays, razor-toothed gars, massive carps, caviar-producing sturgeon and predatory salmon -- which can all weigh more than 200 pounds and grow to six feet or longer, the World Wildlife Fund said. The animals are "unique" and "disappearing fast," said Dr Zeb Hogan, who will lead the project funded by WWF and the National Geographic Society. Hogan, who researches the Mekong giant catfish in Cambodia, said scientists will tag fish to track their movements in hopes of better understanding their migration paths and why they're dying off.

Published by the Mekong River Commission Secretariat

P.O. Box 6101, 184 Fa Ngoum Road, Unit 18, Ban Sithane Neua,
Sikhottabong District, Vientiane 01000 Lao PDR

Phone: 856-21-263 263 **Fax:** 856-21-263 264

Website: www.mrcmekong.org

Mekong River Commission

P.O.Box 6101, 184 Fa Ngoum Road, Unit 18, Ban Sithane Neua,
Sikhottabong District, Vientiane Lao PDR

Telephone: (856) 21 263 263 **Facsimile:** (856) 21 263 264

E-mail: mrcc@mrcmekong.org

Website: www.mrcmekong.org
